

Fagområde: Reiseliv

---

# Studieplan for 2-årig reiselivsfagskole

Reiseliv og opplevelsesutvikling

Studieplan gjelder for:

- 2-årig utdanning som heltidsstudium
- 2-årig utdanning fordelt over 4 år som nettbasert deltidsstudium



**FAGSKOLEN**  
**TINIUS OLSEN**

# Innhold

<b>1.0 INNLEDNING</b> .....	<b>4</b>
<b>2.0 OPPTAKSKRAV</b> .....	<b>5</b>
<b>3.0 LÆRINGSUTBYTTE</b> .....	<b>5</b>
3.1 KUNNSKAPER .....	5
3.2 FERDIGHETER .....	6
3.3 GENERELL KOMPETANSE .....	6
<b>4.0 STUDIETS OPPBYGNING OG ORGANISERING</b> .....	<b>7</b>
4.1 STUDIETIDEN .....	7
<i>Heltidsstudium</i> .....	7
<i>Nettbasert deltidsstudium</i> .....	7
<i>Deler av fagskolen</i> .....	7
4.2 LÆRINGSARBEID.....	7
<i>Undervisningsformer</i> .....	7
4.3 LÆRINGSSTRATEGIER .....	8
<i>Studentbedrift</i> .....	8
<i>Kunnskapsbasert praksis</i> .....	8
<i>Prosjektarbeid</i> .....	8
4.4 LÆRINGSAKTIVITETER .....	9
<i>Arbeidsformer</i> .....	9
<i>Administrativt system</i> .....	10
<i>Læringsplattformen It's Learning</i> .....	10
<i>Veiledning og oppfølging</i> .....	10
<i>Responstid for lærens tilbakemelding</i> .....	11
4.5 NETTBASERT DELTIDSSTUDIUM .....	11
<i>Nettbaserte læringsaktiviteter</i> .....	11
<i>Læringsaktiviteter på samlingene</i> .....	13
<i>Samlingsstruktur</i> .....	13
<i>Konferanseplattformer</i> .....	14
<i>Første samling på nettbasert deltidsstudium</i> .....	14
<i>Veiledning og oppfølging av nettstudentene</i> .....	14

<i>Responstid ved henvendelser</i> .....	15
<b>4.6 PLANER</b> .....	15
<i>Emneplan</i> .....	15
<i>Aktivitetsplan</i> .....	16
<i>Eksamensplan</i> .....	16
<b>4.7 DOKUMENTASJON</b> .....	16
<i>Arbeidskrav</i> .....	16
<i>Karakterer i emner</i> .....	16
<i>Vitnemål</i> .....	17
<i>Karakterutskrift</i> .....	17
<b>4.8 STUDIEMODELL</b> .....	17
<i>Tabell 1: Fordeling av emnenes studiepoeng (SP) over studiets terminer</i> .....	17
<i>Tabell 2: Oversikt over emner, arbeidsmengde og studiepoeng</i> .....	17
<i>Tabell 3: Fordeling av studieaktiviteten i Reiseliv og opplevelsesutvikling</i> .....	18
<b>4.9 NETTBASERT DELTIDSSTUDIUM</b> .....	19
<i>Tabell 4: Fordeling av emnenes studiepoeng (SP) over nettbasert deltidsstudiets terminer (T1-T8)</i> .....	19
<i>Tabell 5: Oversikt over studieaktiviteter på samlingene ved nettbaserte studier</i> .....	20
<i>Tabell 6: Oversikt over overordnede tema for samlingene ved nettbaserte studier</i> .....	20
<b>4.10 VURDERINGSARBEID</b> .....	21
<i>Tabell 7: Oversikt over emner, studiepoeng og vurdering</i> .....	21
<b>5.0 STUDIEINNHOLD</b> .....	<b>22</b>
<i>Tabell 8: Emner og temaer i Reiseliv og opplevelsesutvikling</i> .....	22
<b>5.1 FELLESEMNER</b> .....	24
<b>5.2 GRUNNLEGGENDE REISELIVSEMNER</b> .....	31
<b>5.3 FORDYPNINGSEMNER</b> .....	41
<b>6.0 VEDLEGG</b> .....	<b>51</b>
<b>6.1 PC –KRAV</b> .....	51
<b>6.2 KRAV TIL DATAPROGRAMMER</b> .....	51
<b>6.3 EKSAMENSFORMER VED FAGSKOLEN TINIUS OLSEN</b> .....	53
<i>Skriftlig eksamen</i> .....	53
<i>Skriftlig sammensatt eksamen</i> .....	53
<i>Muntlig sammensatt eksamen</i> .....	53
<i>Tverrfaglig eksamen i LØM-fagene</i> .....	53
<i>Hovedprosjekteksamen</i> .....	54

## 1.0 Innledning

Fagskoleutdanning i Reiseliv og opplevelsesutvikling er en 2-årig utdanning.

Reiselivet i Norge er en viktig bidragsyter til opprettholdelse av bosetting, lokal verdiskaping, og en næring som skaper arbeidsplasser over hele landet, med betydelig lokal skatteeffekt og integrering av arbeidstakere med forskjellig etnisk og sosial bakgrunn.

For å sikre en bærekraftig vekst og styrke markedsmulighetene for Norge som reisemål er vi avhengig av at reiselivsnæringen og det offentlige samarbeider om å utvikle reiselivet, blant annet med tilbud om profesjonalisering og utvikling gjennom gode kompetansetilbud. Reiseliv er verdens hurtigst voksende næring, og opplevelsesbasert turisme er den delen av bransjen som nå ser den sterkeste veksten. Antallet reisende til og i Norge har vært rekordstort de siste årene. Det er derfor et stort behov for bransjekompetanse innen Reiseliv og destinasjonsutvikling med fokus på bærekraft og høyt servicenivå. Dette fremheves i stortingsmelding nr. 19 fra 2016-2017, Opplev Norge – unikt og eventyrlig, der fagskole pekes ut som en aktuell kompetansepartner for reiselivsbransjen (s. 93).

Avhengig av bakgrunn forbereder studiet i Reiseliv og opplevelsesutvikling for en rekke stillinger i reiselivsbransjen som for eksempel turistsjef, prosjektleder for utvikling av reiselivsprodukter, leder for destinasjonsselskaper og andre reiselivsbedrifter. I tillegg kan studiet være viktig for personer som skal arbeide i stillinger som prosjektleder, kundeservicesjef, HR medarbeider, butikksjef og ledere innen reisebyråer og turarrangører.

Du vil lære å lede en opplevelsesorientert reiselivsvirksomhet og utvikle reiselivsopplevelser basert på inngående markedsforståelse. I tillegg vil du lære om regulering av tilgangen til vår verdifulle natur og kulturarv, slik at vi også ivaretar våre natur- og kulturverdier på en bærekraftig måte.

Vi legger mer vekt på praksis enn noen andre studier, og du vil få verdifull innsikt i hvordan du kan tilby konkurransedyktige produkter, destinasjoner og opplevelser både nasjonalt og internasjonalt. Dette skjer gjennom to praksisopphold av to måneders varighet i toneangivende reiselivsvirksomheter i inn- og utland. I tillegg får du innsikt i målrettet digital markedskommunikasjon, som er spesielt sentralt i reiselivsbransjen.

## 2.0 Opptakskrav

Opptaksordningene er beskrevet i kapittel 2 i forskriften om opptak, studier og eksamen ved Fagskolen Tinius Olsen.

Fag- og svennebrev som gir grunnlag for opptak innenfor Reiseliv og opplevelsesutvikling:

- Relevante fag- eller svennebrev: Resepsjonsfaget, Reiselivsfaget, Salgsmedarbeider, Servitør Naturbruk, Restaurant og matfag, Service og samferdsel, Baker, Butikkslakter, Fagarbeider industriell matproduksjon, Fagarbeider sjømatproduksjon, Fisker, Institusjonskokk, Kjøttskjærer, Kokk, Konditor, Pølsemaker, Servitør, Sjømathandler, Slakter, Service og samferdsel, Kontorfag
- Eller fylte minst 23 år og fem års relevant praksis innenfor fagområdene som omfattes av de overnevnte fagbrev.

## 3.0 Læringsutbytte

Etter fullført studium har kandidaten følgende læringsutbytte, definert som kunnskap, ferdigheter og generell kompetanse.

### 3.1 Kunnskaper

- har kunnskap om den helhetlige produksjon og leveranse av reiselivsopplevelser, samt de prosesser, strukturer og menneskeorienterte aspekter som inngår i ledelse av reiselivsbedrifter, -organisasjoner og -forvaltning
- har kunnskap om næringen slik den er i dag, nasjonalt og globalt
- kjenner til strategier, prosesser og metoder innenfor fagområdet; herunder sentrale temaer innenfor produkt- og opplevelsesutvikling, aktivitetsturisme, attraksjoner og destinasjonsledelse
- har kunnskap om ulike typer turister og innsikt i kulturelle forskjeller og likheter
- har kunnskap om betydningen av service, reiselivsnæringens bærekraft og internasjonale, samfunnsmessige rolle
- kjenner til ulike former for distribusjon og kommunikasjon av reiselivsprodukter og -opplevelser på relevante digitale reiselivsplattformer
- har kunnskap om bedrifts- og samfunnsøkonomi, forbrukeratferd, markedsorientering, statistikk og analyse, samt organisasjon og ledelse
- kjenner til utviklingsarbeid innenfor fagområdet
- kan oppdatere sin yrkeskunnskap innenfor reiselivs- og opplevelsesutvikling og kan anvende kunnskapen i praksis
- har kunnskap om reiselivets historie, tradisjoner, egenart og plass i samfunnet

### 3.2 Ferdigheter

- kan anvende etablert faglig kunnskap og relevante resultater fra utviklingsarbeid på praktiske problemstillinger, entrepenørskap og innovasjon, samt treffe begrunnede valg
- kan reflektere over egen faglig utøvelse og justere denne under veiledning
- kan anvende digitale verktøy til å presentere alle sider av et reiselivsprodukt
- kan samarbeide og kommunisere og anvende kommunikasjon i kundebehandling, service og ledelse
- kan anvende lederskap i drift av virksomheter, organisasjoner og offentlig forvaltning, inkludert økonomistyring, bærekraftig drift, HMS og utvikling av destinasjoner også i samarbeid mellom ulike aktører
- kan anvende faglige verktøy, fagstoff og informasjon knyttet til reiselivet, blant annet digitale medier og -markedsundersøkelser
- kan anvende interkulturell kompetanse og anvende kulturforståelse i forhold til ulike kundegrupper internasjonalt
- kan utvikle attraksjoner, aktiviteter og opplevelser både i et markedsorientert og et samfunnsøkonomisk perspektiv

### 3.3 Generell kompetanse

- har kompetanse som er viktig for reiselivsnæringen til enhver tid, både nasjonalt og internasjonalt samt for deltakelse i prosjekt- og destinasjonssamarbeid
- har innsikt i de for bransjen viktige yrkesetiske problemstillinger; herunder ledelse, HMS, kommunikasjon, kultur og kundebehandling, opplevelsesutvikling, aktivitetsturisme og bærekraft i forhold til ivaretagelse av miljø, sosial utvikling og økonomisk verdiskaping
- kan gjøre rede for arbeid og leveranser i prosjekter og grupper, og reflektere over prosjekt som arbeidsform med vekt på gruppedynamikk og sluttprodukt
- kan planlegge og gjennomføre varierte arbeidsoppgaver og prosjekter som strekker seg over tid, alene og som deltaker i en gruppe
- har evne til å tenke strukturert og systematisk og tilnærme seg utfordringer på en analytisk og planmessig måte
- har kunnskap som gir bakgrunn for å utvikle bransjens retning, nytenkning og innovasjonsprosesser nasjonalt og internasjonalt
- kan tenke kritisk rundt kildebruk, informasjonsbehandling, formidling og markedsføring til ulike målgrupper
- kan formidle sentralt fagstoff som teorier, problemstillinger og løsninger både skriftlig, muntlig og gjennom andre relevante uttrykksformer
- kan utveksle synspunkter og erfaringer med andre med bakgrunn innenfor fagområdet og gjennom dette bidra til utvikling av god praksis

## 4.0 Studiets oppbygning og organisering

### 4.1 Studietiden

Fagskolen Tinius Olsen organiserer fagretning for Reiseliv med fordypning Reiseliv og opplevelsesutvikling på følgende måte:

- 2-årig utdanning som heltidsstudium
- 2-årig utdanning fordelt over 4 år som nettbasert deltidsstudium med samlinger

#### *Heltidsstudium*

Heltidsstudiet er en 2-årig utdanning. Studentene følger en oppsatt timeplan disse 2 årene.

#### *Nettbasert deltidsstudium*

Nettbasert deltidsstudium er en 2-årig utdanning fordelt over 4 år. Studiene blir gjennomført som en kombinasjon av samlinger, selvstendige studieaktiviteter og veiledningsaktiviteter. Det er fire samlinger i året der hver samling varer inntil en full arbeidsuke. Veiledning av lærere skjer normalt på kveldstid to dager i uken på et nettbasert konferansesystem som muliggjør toveiskommunikasjon og interaktivitet.

#### *Deler av fagskolen*

En student som har som mål å gjennomføre enkelte emner i fagskolen, men ikke hele fagskolen, kan delta i emnets temaer ifølge timeplan.

### 4.2 Læringsarbeid

I hovedsak benyttes de samme arbeidsformene i heltidsstudiene og ved nettbaserte deltidsstudier. På grunn av rammene som settes av nettbasert arbeid, benyttes enkelte arbeidsformer i større grad i denne sammenheng. Vi ser imidlertid at arbeidsformer som tidligere var unike for nettstudier i økende grad tas i bruk ved heltidsstudier som et supplement der det er hensiktsmessig. Arbeidsformer som i vesentlig grad benyttes ved nettbaserte deltidsstudier er omhandlet i et eget avsnitt.

#### *Undervisningsformer*

Undervisning omfatter de aktiviteter der det foregår en samhandling mellom lærer og student, dette kan skje både synkront i sanntid og asynkront, for eksempel via videoopptak.

Undervisningens rolle er å bidra til å utvikle de kunnskaper, ferdigheter og generelle kompetanse studenten ikke klarer å utvikle ved hjelp av selvstudium. Undervisningen strukturerer og støtter studenten i læringsprosessen og legger til rette for å overkomme barrierer i den faglige utviklingen.

Undervisningen er samarbeidsarena som styrker studentenes generelle kompetanse.

Det brukes varierte arbeidsformer og læringsstrategier for å oppnå best mulig læringsutbytte for den enkelte student, blant annet forelesning/undervisning, øvinger, prosjektarbeid, lærerstyrt undervisning, praksisorientert undervisning, veiledning, gruppearbeid, individuelle arbeidsoppgaver med innlevering, case, presentasjoner, praktisk orientert laboratoriearbeid. Undervisningsformene er utviklet for å involvere og ansvarliggjøre studentene.

### 4.3 Læringsstrategier

Skolen benytter tre overordnede tverrfaglige læringsstrategier som har til hensikt å integrere og operasjonalisere læringsutbyttene fra de ulike emnene. På denne måten transformeres disse til operativ yrkeskompetanse som samsvarer med arbeidslivets behov.

#### *Studentbedrift*

Studentbedrift tar utgangspunkt i en erfaringsbasert læringsstrategi hvor studentene må være aktive i tilegningen av ny kunnskap. Fokuset ligger på læringen som skjer i arbeidsprosessen når bedriften blir startet opp, drevet og avviklet. Gjennom å etablere en egen studentbedrift får studentene brukt teoretisk kunnskap i praksis samt se hvordan markedet responderer på deres forretningsidé.

#### *Kunnskapsbasert praksis*

I praksisperiodene arbeider studenten i en organisasjon som er relevant for fagområdet og fordypningens innhold, og de læringsutbyttene som er beskrevet Reiselivspraksis. Studenten skal gjøre seg kjent med organisasjonens virksomhet og de ulike enhetene den består av, og det skal gjennomføres obligatoriske arbeidskrav parallelt med verdiskapningen studenten skal delta i. Læringsutbyttet og rammene for praksisarbeidet er beskrevet i emnet Reiselivspraksis sammen med de obligatoriske arbeidskravene.

Fagskolen Tinius Olsen etablerer avtaler med de virksomhetene som skal ha status som praksisbedrift der forventninger til bedriften avklares. Dette omfatter blant annet opplæring av nøkkelpersoner hos bedriften, etablering av felles planer for læringsarbeid i praksis og vurdering av dette.

#### *Prosjektarbeid*

Prosjektarbeid er en bærebjelke i læringsarbeidet ved Fagskolen Tinius Olsen. Gjennom avgrensede prosjekter med økende kompleksitet og virkelighetsnærhet øker studentene sin gjennomføringsevne innen fagområdet knyttet til sin fordypning. I prosjektarbeidet knyttes kunnskaper fra tema som prosjektledelse, HMS, kommunikasjon og faglig ledelse sammen med fordypningsemnene, samtidig som det benyttes aktuelle verktøy og prinsipper for prosjektstyring. I siste del av studiet gjennomfører studentene et hovedprosjekt, som regel for en ekstern oppdragsgiver. Arbeidsformen generelt, og rammene skolen legger for planlegging, gjennomføring og dokumentasjon av prosjektene, fordrer at studentene har et helhetlig perspektiv på prosjektets utgangspunkt og løsning.



#### 4.4 Læringsaktiviteter

Læringsaktiviteter omfatter i prinsippet alle aktiviteter med læring som hovedmål. De kjennetegnes ofte av studentens rolle i læringsprosessen, studentdrevne læringsaktiviteter henviser til aktiviteter hvor studenten har en mer aktiv rolle enn for lærerstyrte aktiviteter. Studentdrevne læringsaktiviteter inkluderer ulike metoder og arbeidsmåter, som omfatter blant annet selvstendig arbeid med oppgaver, presentasjoner, gruppearbeid, prosjektarbeid, fagrelatert diskusjonsforum på nett.

Fagskolen legger til rette for at studentene skal samarbeide i store deler av læringsarbeidet gjennom gruppearbeid, diskusjoner, tilbakemeldinger, gjennom sosial støtte.

##### *Arbeidsformer*

Arbeidsformene som benyttes er relevante og hensiktsmessige for å nå målene for fagskoleutdanning. Det innebærer at studentene i tillegg til faglig utvikling, også skal utvikle evne til samarbeid, kommunikasjon og praktisk problemløsning. Studentene skal også utvikle evne til å se teknologien i et bredere samfunns- og miljøperspektiv.

Det forutsettes at studentene viser initiativ og tar ansvar for eget studiearbeid og felles læringsmiljø, samtidig som de viser en konstruktiv-kritisk holdning til studieopplegget. Studentene har praktisk erfaring innen egne fagområder, og det gir anledning for å legge til rette for erfaringsbaserte og studentsentrerte læringsformer. Gjennom pedagogisk ledelse trekkes studentene aktivt med, og trenes opp til refleksjon i egen læringsprosess. Det brukes variasjon i læringsmetodene for å oppnå en helhetlig kompetanse, i forhold til kunnskaper, erfaringer, ferdigheter og generell kompetanse hos den enkelte student.

Det brukes varierte arbeidsformer for å oppnå best mulig læringsutbytte for den enkelte student. Konkret vil dette si:

- Gruppearbeid med logg og refleksjonsnotat
- Prosjektarbeid med tverrfaglig fokus
- Lærerstyrt undervisning
- Praksisorientert undervisning
- Veiledning
- Individuelle arbeidsoppgaver
- Presentasjoner

Til hvert emne er det utarbeidet obligatoriske arbeidskrav. Dokumentasjon av disse kravene samles i en mappe for hver student. Tverrfaglige problemstillinger er det normale i arbeidslivet og er derfor godt egnet til å demonstrere helheten i utdanningen og emnenes forhold til hverandre. Tverrfaglige problemstillinger forbereder også studentene til yrkeslivet. Arbeid med slike problemstillinger inngår i studiet, hvor hospitering i arbeidslivet kan brukes i noen emner og temaer.

### *Administrativt system*

Studenter som gjennomfører utdanning ved Fagskolen Tinius Olsen blir registrert i skolens administrative system. I det administrative systemet registreres resultatene fra gjennomførte emner i tillegg til nødvendige persondata.

### *Læringsplattformen It's Learning*

Fagskolen Tinius Olsen benytter den IKT baserte læringsplattformen It's Learning. På læringsplattformen organiserer og tilrettelegger læreren lærestoff slik at det blir gjort tilgjengelig for studentene. Alle arbeidskrav, slik som prøver, innleveringer, gruppearbeider og prosjektarbeider organiseres med tidsfrister, og det er purringsmuligheter på ikke innleverte arbeidskrav. Dette utgjør en elektronisk arbeidsmappe for den enkelte student. Lærerens bedømmelse på arbeidene lagres i forbindelse med tilbakemeldingen på arbeidskravet. I tillegg fungerer læringsplattformen som et verktøy for organisering og strukturering av læringsarbeid og et bindeledd for internt samarbeid på fagskolen. I lærings-plattformen finner studenten blant annet alle temaer i studiet, intern informasjon til studenter, kvalitetshåndbok med overordnede dokumenter for kvalitetsarbeid, rutinebeskrivelser, skjemaer, årshjul og forskrift.

Opplæring i bruk av læringsplattform gjennomføres i løpet av første skoleuke for studentene. Opplæringen tar for seg følgende:

- Pålogging
- Generell navigering i plattformen (oppslag, fagrom ol.)
- Oppdatering av brukerprofil (bilde, kontaktinformasjon ol.)
- Innlevering av arbeidskrav
- Meldingsfunksjon
- Aktivering av varslinger til epost

Det er studentens eget ansvar å delta på opplæringen. Etter opplæringen er gjennomført forventes det at studenten behersker de ulike funksjonene som kreves for å være aktiv student, og selv ber skolen om hjelp dersom det er noe han/hun ikke mestrer.

### *Veiledning og oppfølging*

Studiet har et pedagogisk opplegg som sikrer god veiledning og oppfølging av studentene både som gruppe og individ. Lærerens rolle i fagskoleutdanningen er i stor grad knyttet til veiledning og tilrettelegging for fleksibel læring. Målet er å få studenten til å sette sine erfaringer, kunnskaper og ferdigheter inn i en større sammenheng.

I studentens arbeid med oppgaveløsning, prosjektarbeid og praktisk arbeid vil det bli gitt individuell veiledning både underveis og på innleverte arbeidskrav. Det gjennomføres både via læringsplattformen og i undervisningen. I samråd med studentene fastsettes det tidspunkt for veiledning. Skolen legger til rette for kontinuerlig å øke kvaliteten på undervisningen og dermed fremme studentenes læreprosess og faglige kunnskaper. I praksis betyr dette at studenten oppøves til kritisk tenking og refleksjon over de valg av løsninger som blir benyttet.

Veiledning benyttes både i forbindelse med det teoretiske arbeidet og som et ledd i den enkelte students og gruppens utviklingsprosess. Veiledningen har som mål å vise sammenheng mellom teori og praksis. Refleksjon før, under og etter handling er vesentlig for at yrkesutøvelsen skal være god. Studentene får også opplæring i, og erfaring med, kollegabasert veiledning for å kunne benytte det i eget arbeid og styrke refleksjonen rundt egen praksis.

Oppfølging av studentene omfatter forhold rundt utdanningen og studiesituasjon som individuell tilrettelegging, muligheter for studieveiledning og karriereveiledning. Skolen er behjelpelig med utfylling av skjemaer om permisjoner, innpassing og annet.

#### *Responstid for lærens tilbakemelding*

Faglærerne svarer på henvendelser fra studenter innen utgangen av påfølgende arbeidsdag.

### **4.5 Nettbasert deltidsstudium**

#### *Nettbaserte læringsaktiviteter*

Ved nettbasert deltidsstudium benyttes et større utvalg av arbeidsformer, i tillegg til de som er nevnt i kapittel 4.4, for å oppnå læringsutbyttene. I tillegg til arbeidsformene som er beskrevet for heltidsstudium benyttes også «omvendt klasserom» metodikken med distribusjon av en del av læringsinnholdet gjennom asynkrone medier slik som innspilte videoer og automatiske presentasjoner med lyd.

Lærerne har frihet til å velge arbeidsformer og formidlingsmedier de velger å bruke i den nettbaserte undervisningen. De planlegger og gjennomfører selv produksjon av læringselementene (som videoer, presentasjoner, oppgaver etc.) i henhold til emneplanen (se kapittel 4.6).

På ukentlig basis skal det i hvert emne spesifiseres hvordan den nettbaserte undervisningen skal gjennomføres, hvilket medium som benyttes til hvilken læringsaktivitet. Det er et krav at alle faglærere skal ha nettbaserte, synkrone veiledningsmøter med studentgruppen minst en gang i uken. Gjennomføringsplanen (som baseres på emneplanen) for hvert emne skal publiseres for studentene senest fredag uken før, normalt i «emnerommet» på læringsplattformen (It's Learning).

Tidsrom	Faglærer	Tema	Aktiviteter	Frister
Uke 38	HVTO	Kildebruk og referanse-teknikk	1: Se video-forelesning om kildebruk	Tilgjengelig fra fredag 13.9. Bør sees før onsdag 18.9
			2: Gjør øvingsoppgave 1 og 2 om kildebruk	Bør ferdigstilles før onsdag 18.9
			3: Veiledningsmøte med diskusjon om kildebruk og spørsmålsrunde	Onsdag 18.9 kl. 1730 - 1815
			4: Gjør øvingsoppgave 3 om kildebruk	Fredag 20.9
			5: Påbegynn arbeidskrav 2 om kildebruk og referanseteknikk	Veiledning onsdag 25.9, innlevering fredag 27.9

Figur 1: Eksempel på gjennomføring av undervisningen i Yrkesrettet kommunikasjon for en uke. Det må presiseres at de nevnte øvingsoppgavene ikke rettes av faglærer. Arbeidskravet er obligatorisk, det blir vurdert og detaljerte tilbakemeldinger gis.

Læringsplattformen It's Learning benyttes for:

- Strukturering av læringsløpet
- Distribusjon av læringsinnhold
- Diskusjoner gjennom læringsprosessen
- Innlevering av arbeidskrav
- Vurdering og tilbakemelding på arbeidskrav
- Kommunikasjon mellom lærer og studenter, og studentene mellom

Som sanntids møtearena mellom lærer og studenter, og studentene imellom, benyttes en konferanseplattform, for tiden Zoom. Denne benyttes i hovedsak til:

- Veiledning fra lærer
- Studentenes gruppearbeid
- I noen tilfeller som medium for synkrone forelesninger

For nettbasert gruppearbeid studentene mellom anbefales verktøy som Skype og mulighetene for fildeling og samskriving i Microsoft Office (som studentene har fri tilgang til). Ved oppstart av det nettbaserte deltidsstudiet gis det innføring i de ulike verktøyene som følges opp med veiledning på nett og samlinger.

Faglærerne har tilgang til ulike dataverktøy, og opplæringsressurser for disse, til bruk i produksjon av nettbasert undervisning:

- Adobe Creative Cloud med alle applikasjoner
- Adobe Captivate
- Camtasia
- ScreencastOmatic
- Snagit

Denne listen utøkes fortløpende når nye verktøy tas i bruk.

I tillegg til programvaren har faglærerne tilgang til maskinvare som legger til rette for nettbasert undervisning som f.eks.:

- Ulike videokameraer og mikrofonløsninger
- Dokumentkameraer
- Trykkfølsomme skjermer til å skrive på (elektronisk tavle)
- Swivl, robot som gjør at kameraet følger faglærer i en undervisningssituasjon

Denne listen utøkes også fortløpende når nye verktøy tas i bruk.

Undervisning som innebærer formidling av nytt fagstoff og felles veiledningstimer i sanntid (synkront) legges normalt ut i opptak slik studenter som er forhindret fra å delta kan få del i aktiviteten. Dette gjøres i konferanseverktøyet har innebygget opptak av skjerm og lyd. Studentene må på forhånd akseptere at slike opptak lages og distribueres til klassen før dette gjennomføres. Eventuelt innhold fra elektroniske tavler etc. legges også ut (som regel i PDF filer). Synkrone og asynkrone læringsaktiviteter støttes av tilleggsressurser som:

- Teoriunderlag (lærebøker eller kompendier, ofte i PDF format)
- Lenker til nettbaserte ressurser (videoer, tekster, animasjoner, simulatorer etc.)
- Egenproduserte ressurser som videoer etc.

### *Læringsaktiviteter på samlingene*

Under samlingene er det intensiv undervisning, veiledning og arbeid i grupper der både labor, undervisningsrom og bedriftsbesøk benyttes.

Deltakelse på samlinger er ikke i seg selv obligatorisk. Imidlertid inneholder samlingene som regel obligatoriske arbeidskrav. Ved fravær fra samlinger er studentene ansvarlig for å ta igjen den tapte undervisningen ved selvstudium. Ved tapte eller underkjente obligatoriske arbeidskrav må studenten ta opp igjen disse i henhold til prosedyrer som er beskrevet i skolens kvalitetssystem.

### *Samlingsstruktur*

Hvert studieår gjennomføres et antall samlinger på campus med et samlet omfang på ca. 20 dager, ofte strukturert som fire samlinger á fem dager. Første samling arrangeres så tidlig som mulig etter skolestart. Deretter fordeles samlingene i regelen jevnt gjennom skoleåret på en måte som er hensiktsmessig for studentene og skolen.

Eksakte samlingsdatoer for kommende skoleår publiseres på læringsplattformen innen utgangen av mai for eksisterende studenter og på skolens hjemmeside for nye studenter.

### *Konferanseplattformer*

Veiledning og noe undervisning foregår på et konferansesystem der hver lærer får tildelt et undervisningsrom. Når studenter og lærere kobler seg til konferansesystemet med mikrofon og kamera, har alle deltagerne toveis lyd- og videokommunikasjon. Konferanseplattformen er da med på å muliggjøre læringsmøter, som om det skulle vært et ordinært klasserom. I gjennomsnitt gjennomføres det læringsaktiviteter på konferansesystemet to ganger per uke ved ordinære nettbaserte deltidsstudium. Læringsaktiviteter som finner sted i sanntid legges det ut i opptak slik studenter som er forhindret fra å delta kan få del i aktiviteten. Eventuelt innhold fra elektroniske tavler etc. legges også ut.

Som samarbeidsarena mellom studentene anbefaler skolen bruk av fritt tilgjengelige verktøy som Skype. Her kan studentene møtes med toveis lyd- og videokontakt. De har også tilgang til funksjoner som deling av presentasjoner og skjerminnhold, nettmøtene kan også tas opp. Dette sammen med samskrivingsmulighetene i MS Office 365 legger til rette for godt, nettbasert samarbeid.

### *Første samling på nettbasert deltidsstudium*

Denne samlingen benyttes i stor grad til å bli kjent og etablere et godt samarbeidsklima og læringsmiljø i gruppen. I tillegg gis opplæring i bruken av IKT-verktøy, trening og bruk av læringsplattform og konferanseplattform, samt introduksjon til de første emnene som det skal arbeides med. Resten av samlingene på nettbasert deltidsstudium

Disse samlingene blir benyttet til undervisning og arbeid med enkelte obligatoriske arbeidskrav. Samlingene benyttes blant annet til de obligatoriske arbeidskravene som forutsetter bruk av utstyr som forefinnes på skolen. Se for øvrig oversikt i kapittel 4.9.

### *Veiledning og oppfølging av nettstudentene*

Det stilles samme forventninger til arbeidsmengde og levering av arbeidskrav til studenter som følger nettbasert deltidsstudium som til heltidsstudentene, de får også tildelt de samme lærerressursene.

Ved studiestart får studentene opplæring i bruk av læringsplattformen. Dette inkluderer aktivering av varsling, der studentene får melding på sin private epost dersom de mottar en melding i læringsplattformen. Studentene har selv ansvar for å aktivere funksjonen.

Dersom en student viser manglende aktivitet på læringsplattformen, kontakter faglærer fagleder for nettbasert utdanning. Fagleder sender deretter ut en personlig melding via læringsplattformen til studenten det gjelder, der studenten får to uker til å bekrefte at han/hun fremdeles er student. Dersom studenten ikke gir tilbakemelding, vil han/hun miste sin studieplass. Ved aktivering av varsling på epost, vil studenten få meldingen, selv om han/hun ikke er logget på læringsplattformen.

På samme måten som i vanlig klasseromsundervisning kan man stille spørsmål til faglærer på konferansesystemet under de ukentlige veiledningsøktene i hvert emne. De øvrige IKT verktøyene (Skype, MS Office 365) kan brukes til aktiviteter slik som gruppearbeid,

prosjektarbeid, diskusjoner, møter og lignende. Kontakt med faglærere og fagleder for nettbasert utdanning skjer via meldingstjenesten på læringsplattformen. Spørsmål til øvrig administrasjon og ledelse stilles via epost, eventuelt telefon.

I nettbasert undervisning benyttes mange oppgaver, som løses både i grupper og individuelt, for å oppnå beskrevet læringsutbytte. Oppgavesammensetningen er slik at studenten må jobbe både på egenhånd og i grupper, samt søke veiledning fra lærer underveis. IKT-verktøyene gjør at studentene kan møtes i sann tid og jobbe sammen om oppgavene. I tillegg er det satt av fast tid til veiledning etter oppsatt plan, samt tilrettelagt for diskusjonsforum på læringsplattformen der også veileder deltar.

Eksempel på tidslinje for arbeid med oppgaver/arbeidskrav:

- Oppgaven legges ut på læringsplattformen med tidsfrist.
- Studentene forbereder seg og starter arbeidet med å løse oppgaven, enten individuelt, eller i grupper (via grupperommene i konferansesystem)
- I forberedelsesperioden kan studentene søke veiledning via telefon, epost, meldingstjenester/chat eller på forumet. Studentene må spesifisere hva de trenger veiledning om, og læreren velger om han/hun svarer muntlig på telefon, skriftlig via epost, via læringsplattformen eller i et veiledningsmøte på konferanseplattformen
- Omtrent midtveis mellom oppgavestart og innlevering settes det av tid i den ordinære nettundervisningen til felles veiledning i (sann tid) på oppgavene.
- Etter veiledningen jobber studentene videre med oppgaven, og kan søke veiledning fram til leveringsfrist, slik det er beskrevet ovenfor
- Etter innlevering får studentene tilbakemelding på hva som er bra og hva de må arbeide mer med for å nå læringsutbyttet

#### *Responstid ved henvendelser*

Faglærerne svarer på henvendelser fra studenter innen utgangen av påfølgende arbeidsdag.

## **4.6 Planer**

### *Emneplan*

Ved oppstart av hvert emne lages det en emneplan som viser hvordan læringsarbeidet er strukturert. Emnet undervises av et lærerteam nedsatt for formålet og er koordinert av den faglæreren som har mest undervisning i emnet. Planen inneholder hvilke temaer det skal arbeides med til hvilken tid, og hvilken faglærer som har ansvar for aktivitetene knyttet til et tema. Den inneholder også obligatoriske arbeidskrav og vurderingsarbeid som skal gjennomføres. Vurderingene beskrives overordnet hvordan hver enkelt aktivitet inngår i emnets totale vurdering, og hvor stor andel av vurderingsaktivitetene som må gjennomføres og bestås for å få sluttvurdering i emnet. Når hver enkelt vurderingsaktivitet skal gjennomføres, beskrives denne på forhånd med vurderingskriterier.

### *Aktivitetsplan*

I begynnelsen av hvert semester blir det laget aktivitetsplaner for alle grupper. Dette er en samlet oversikt over obligatoriske arbeidskrav og vurderingsarbeid og gir studentene oversikt over datoer for avvikling dette arbeidet. Dette gir studenter og lærere en samlet oversikt over arbeidsbelastningen i de ulike fasene i læringsløpet. Aktivitetsplanene inneholder også informasjon om andre fellesaktiviteter for klassen, blant annet bedriftsbesøk. Aktivitetsplanene er tilgjengelige for klassene på læringsplattformen.

### *Eksamensplan*

Det utarbeides en overordnet plan for gjennomføring av eksamener i hvert semester. Eksamensordningen er beskrevet detaljert i kapittel fem i forskriften om opptak, studier og eksamen ved Fagskolen Tinius Olsen.

## **4.7 Dokumentasjon**

Karakterskalaene som benyttes er den nivådelte som går fra A til F, hvor A er beste karakter og F er ikke bestått, eller vurderingen bestått eller ikke bestått.

### *Arbeidskrav*

Resultatet og vurderinger av obligatoriske arbeidskrav blir fortløpende lagret på skolens læringsplattform i elektroniske mapper. For hvert emne spesifiseres arbeidskravene og disse må være gjennomført og bestått for å få karakter i emnet.

### *Karakterer i emner*

Et emne kan bestå av et eller flere tema. Når alle temaene i emnet er gjennomført gjennomføres en avsluttende vurderingsaktivitet som utarbeides og vurderes av emneteamet i fellesskap. Resultatet av denne, sammen med resultater fra arbeidskravene, legges til grunn for emneteamets fastsettelse av emnekarakteren. Normalt vektet resultatet av arbeidskravene til 1/3 av emnekarakteren, mens den avsluttende vurderingen vektet til 2/3 av emnekarakteren. Dette i gjøres henhold til beskrivelsen for vurdering som ligger i emneplanen. Emnekarakteren dokumenteres på et skjema som er spesifisert i skolens kvalitetssystem, og overføres til skolens administrative system. Emnekarakteren bekjentgjøres for studentene på læringsplattformen eller ved en utskrift fra det administrative systemet.



### Vitnemål

Etter fullført og bestått fagskoleutdanning utstedes det vitnemål. Når studenten har bestått alle emner, genereres vitnemålet fra dokumentasjonen som er lagret i skolens administrative system. I tillegg til emnekarakterer angir vitnemålet en beskrivelse av hovedprosjektet som er gjennomført, eventuell tittel for eksempel «fagskoleingeniør» og oppnådd grad som i henhold til Forskrift om høyere yrkesfaglig utdanning er:

- Gradsbetegnelse for fullført fagskoleutdanning av ett til halvannet års varighet (60–90 studiepoeng) er «Fagskolegrad».
- Gradsbetegnelse for fullført fagskoleutdanning av to års varighet eller mer (minimum 120 studiepoeng) er «Høyere fagskolegrad».

### Karakterutskrift

Studenter som avslutter utdanningen uten å ha bestått alle emner, får utstedt karakterutskrift.

## 4.8 Studiemodell

Tabell 1: Fordeling av emnenes studiepoeng (SP) over studiets terminer

Emner	SP	Termin 1	Termin 2	Termin 3	Termin 4
Kommunikasjon, formidling og språk	10	6	4		
Ledelse, Økonomi og Markedsføring	10	6	4		
Destinasjonsutvikling	15	9	6		
Oppløvelsesutvikling og entreprenørskap	15	9	6		
Reiselivspraksis	20		10	10	
Lokal og regional oppløvelsesutvikling	20			8	12
Bærekraftig reiseliv og reisemålsutvikling	20			8	12
Hovedprosjekt	10			4	6
<b>SUM</b>		30	30	30	30

Reiseliv og oppløvelsesutvikling er en fordypning på linje for reiseliv. Studieplan er delt opp i emner, og emnene er igjen delt opp i temaer. På linje for reiseliv er en del emner felles for alle fordypninger, og resten av emnene er spesifikke for aktuell fordypning.

Tabell 2: Oversikt over emner, arbeidsmengde og studiepoeng

Emnekode	Emne	Arbeidsmengde	Studiepoeng
	Kommunikasjon, formidling og språk	300	10
	Ledelse, Økonomi og Markedsføring	300	10
	Destinasjonsutvikling	450	15
	Oppløvelsesutvikling og entreprenørskap	450	15

	Reiselivspraksis	600	20
	Lokal og regional opplevelsesutvikling	600	20
	Bærekraftig reiseliv og reisemålsutvikling	600	20
	Hovedprosjekt	300	10
	<b>SUM</b>	<b>3600</b>	<b>120</b>

Det totale antall **arbeidstimer** for studentene skal normalt være **1800 timer per år**. Arbeidstimene fordeles mellom undervisning/veiledning og egenarbeid.

*Tabell 3: Fordeling av studieaktiviteten i Reiseliv og opplevelsesutvikling*

Studieaktivitet	Arbeidsmengde i %	
	Heltid	Nettbasert deltid
Prosjektarbeid	15 %	15 %
Praksis (Reiselivspraksis)	17 %	17 %
Øvrige lærerstyrte aktiviteter	28 %	23 %
Studentstyrte læringsaktiviteter	35 %	40 %
Eksamen/prøver inkludert forberedelser	5 %	5 %

På heltidsmodellen utgjør lærerstyrte aktiviteter 1070 timer på årsbasis, noe som tilsvarer 60 % av total arbeidsmengde.

Blant fordypningsemnene i Reiseliv og opplevelsesutvikling utgjør utplassering i praksis (Reiselivspraksis) ca. 17 % av arbeidsmengden.

Målet med undervisningen er at hver enkelt student skal ha en høy oppnåelse av læringsutbyttene slik de er beskrevet overordnet, og for hvert enkelt emne. Dette oppnås gjennom ulike læringsstrategier som medfører en variasjon av undervisningsformer og læringsaktiviteter.

## 4.9 Nettbasert deltidsstudium

Fulltidsstudium og nettbasert deltidsstudium har samme søknadsfrist og oppstartstidspunkt. Fulltidsstudiet går over fire terminer og har to studieårs varighet, mens nettbasert deltidsstudium går over åtte terminer og har fire studieårs varighet. Dette innebærer at fulltidsstudium og nettbasert deltidsstudium undervises i separate grupper og har studieløp som er uavhengig av hverandre.

Tabell 4: Fordeling av emnenes studiepoeng (SP) over nettbasert deltidsstudiets terminer (T1-T8)

Emner	SP	T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8
Kommunikasjon, formidling og språk	10	6	4						
Ledelse, Økonomi og Markedsføring	10	4	6						
Destinasjonsutvikling	15	5	5	5					
Opplevelsesutvikling og entreprenørskap	15			10	5				
Reiselivspraksis	20				10	10			
Lokal og regional opplevelsesutvikling	20					5	15		
Bærekraftig reiseliv og reisemålsutvikling	20							10	10
Hovedprosjekt	10							5	5
<b>SUM</b>		15	15	15	15	15	15	15	15

Studenter som følger nettbasert deltidsstudium over fire år får totalt tildelt de samme lærerressursene som studenter som gjennomfører på heltid. Det totale antall arbeidstimer for studentene som gjennomfører nettbasert deltidsmodell skal være 900 timer per år. Lærerstyrte aktiviteter utgjør ca. 500 timer på årsbasis, noe som tilsvarer 55 % av total arbeidsmengde.

Studentene ved deltidsstudiet skal gjennomføre praksisutplasseringer på lik linje, av samme omfang og lik vurderingsordning som for fulltidsstudiet. Dette kommer i tillegg til samlingene.

Læringsarbeidet består blant annet av lærerstyrte nettmøter inntil to dager á fire timer per uke i 32 uker. Det tilsvarer 256 timer, hvor fast veiledning inngår (se også eksempel på tidslinje for arbeid med oppgavene i kapittel 4.5). Samlingene gjennomføres med inntil 20 dager á åtte timer, det tilsvarer 160 timer. Totalt utgjør lærerstyrte økter på nett eller samlinger til sammen 416 timer. I tillegg er det avsatt 34 timer for lærerne til veiledning hvor de etter avtale er disponible på mail, telefon, læringsplattformen og konferanseplattformen. Tid til eventuelle eksamener kommer i tillegg.

I et nettbasert deltidsstudium har de lærerstyrte studieaktiviteter en noe annen prosentvis fordeling. Forskjellen ligger i færre forelesninger og mer veiledning (prosjektarbeid skal være det samme som på heltid).

Totalt utgjør studieaktivitetene på samlinger 640 timer over fire år. Denne tiden disponeres på følgende måte:

Tabell 5: Oversikt over studieaktiviteter på samlingene ved nettbaserte studier

Studieaktivitet	Arbeidsmengde	
	%	Timer
Prosjektarbeid	15 %	96
Øvrige lærerstyrte aktiviteter	80 %	496
Administrativ tid		16
Eksamen/prøver inkludert forberedelser	5 %	32

Tabell 6: Oversikt over overordnede tema for samlingene ved nettbaserte studier

Samling	Overordnet tema for samlingen
1	Oppstart, studieteknikk, IKT-verktøy
2	Oppstart av prosjekt i praksis: Destinasjonsutvikling
3	Arbeid med prosjekt i praksis: Destinasjonsutvikling
4	Vurdering prosjekt i praksis, avsluttende prøver
5	Oppstart Opplevelsesutvikling og entreprenørskap samt studentbedrift
6	Arbeid med studentbedrift, avsluttende vurdering av Destinasjonsutvikling
7	Oppstart og tilrettelegging av Reiselivspraksis
8	Avsluttende vurdering av Opplevelsesutvikling og entreprenørskap med studentbedrift. Oppfølging og veiledning i Reiselivspraksis
9	Oppstart Lokal og regional opplevelsesutvikling. Oppfølging og veiledning i Reiselivspraksis.
10	Avsluttende vurdering Reiselivspraksis. Oppstart prosjektarbeid og bedriftsbesøk i Lokal og regional opplevelsesutvikling.
11	Prosjektarbeid Lokal og regional opplevelsesutvikling
12	Avsluttende vurdering Lokal og regional opplevelsesutvikling. Forberedelse Hovedprosjekt.
13	Oppstart Hovedprosjekt og Bærekraftig reiseliv og reisemålsutvikling
14	Arbeid med Hovedprosjekt (presentasjon forprosjekt). Arbeidskrav og bedriftsbesøk Bærekraftig reiseliv og reisemålsutvikling
15	Arbeid med hovedprosjekt. Arbeidskrav Bærekraftig reiseliv og reisemålsutvikling. Forberedelse til Hovedprosjektseksamen.
16	Avslutning hovedprosjekt, presentasjon og vurdering. Avsluttende vurdering Bærekraftig reiseliv og reisemålsutvikling.
<p><i>I tillegg til overordnede tema vil samlingene inneholde veiledning, utvalgte forelesninger, studentpresentasjoner, bedriftsbesøk, arbeidskrav, vurderingsarbeid og øvrige læringsaktiviteter.</i></p>	

#### 4.10 Vurderingsarbeid

Emneplanen skal inneholde en detaljert oversikt over vurderingene som skal skje i læringsløpet. Emnene skal ha vurdering underveis og ved emnets avslutning i henhold til mappevurderingsmodellen som er beskrevet i «Forskrift om opptak, studier og eksamen ved Fagskolen Tinius Olsen» §4-3. Se også beskrivelse under «Vurderingsform» i beskrivelsene av de ulike emnene i kapittel 5.

Tabell 7: Oversikt over emner, studiepoeng og vurdering

Emne	Studiepoeng	Vurdering	Vurderingsform
Kommunikasjon, formidling og språk	10	Gradert karakterskala A-F, der A er beste karakter og F er ikke bestått.	Mappevurdering med avsluttende vurdering. Emnet kan trekkes ut til skriftlig eksamen.
Ledelse, Økonomi og Markedsføring (LØM)	10	Gradert karakterskala A-F, der A er beste karakter og F er ikke bestått.	Mappevurdering med avsluttende vurdering. Obligatorisk Tverrfaglig eksamen i LØM-fagene
Oppløvelsesutvikling og entreprenørskap	15	Gradert karakterskala A-F, der A er beste karakter og F er ikke bestått.	Mappevurdering med avsluttende vurdering. Emnet kan trekkes ut til skriftlig eksamen.
Destinasjonsutvikling	15	Gradert karakterskala A-F, der A er beste karakter og F er ikke bestått.	Mappevurdering med avsluttende vurdering. Emnet kan trekkes ut til skriftlig eksamen.
Reiselivspraksis	20	Gradert karakterskala A-F, der A er beste karakter og F er ikke bestått.	Mappevurdering med avsluttende vurdering.
Lokal og regional oppløvelsesutvikling	20	Gradert karakterskala A-F, der A er beste karakter og F er ikke bestått.	Mappevurdering med avsluttende vurdering. Emnet kan trekkes ut til skriftlig sammensatt eksamen.
Bærekraftig reiseliv og reisemålsutvikling	20	Gradert karakterskala A-F, der A er beste karakter og F er ikke bestått.	Mappevurdering med avsluttende vurdering. Emnet kan trekkes ut til skriftlig sammensatt eksamen.
Hovedprosjekt	10	Gradert karakterskala A-F, der A er beste karakter og F er ikke bestått.	Mappevurdering. Obligatorisk hovedprosjekt eksamen

## 5.0 Studieinnhold

Tabell 8: Emner og temaer i Reiseliv og opplevelsesutvikling

Emnekode	Emnenavn	Studiepoeng	Temaer
	Kommunikasjon, formidling og språk	10	Norsk Engelsk IKT og sosiale medier
	LØM	10	Økonomistyring Organisasjon og ledelse Markedsføringsledelse
	Opplevelsesutvikling og entreprenørskap	15	Innovasjon Produkt- og tjenesteutvikling Entreprenørskap Digitale opplevelser
	Destinasjonsutvikling	15	Prosjektledelse Vertskap Opplevelsesøkonomi Bærekraftige forretningsmodeller Markedsføringskanaler
	Reiselivspraksis	20	
	Lokal og regional opplevelsesutvikling	20	Kulturhistoriske opplever Kulinariske opplevelser Aktiv turisme Sti, løype og landskap
	Bærekraftig reiseliv og reisemålsutvikling	20	Reiseliv og lokalsamfunnet Landskapets integritet Turismen i verden Konkurransedyktighet Gjestetilfredshet
	Hovedprosjektet	10	
	Sum	120	

Studieplanen i Reiseliv og opplevelsesutvikling består av 8 emner. Emnene er bygget opp av sentrale temaer med utgangspunkt i kjernekompetansen for bransjen, samt det overordnede læringsutbyttet for utdanningen. Emnene bygger på hverandre for å gi studentene en bred kompetanse innen Reiseliv og opplevelsesutvikling.

Vi har tre grupper som er fellesemner, grunnleggende reiselivsemner og fagspesifikke fordypningsemner.

- Fellesemner: Kommunikasjon, formidling og språk og LØM
- Grunnleggende reiselivsemner: Opplevelsesutvikling og entreprenørskap, Destinasjonsutvikling og Reiselivspraksis
- Fordypningsemner: Lokal og regional opplevelsesutvikling, Bærekraftig reiseliv og reisemålsutvikling og Hovedprosjekt

Fellesemner og grunnleggende reiselivsemner er like for fordypningene på fagområde reiseliv. Dette legger til rette for at undervisningen kan foregå i en samlet gruppe for disse emnene som deles i fordypningsemnene.

Fellesemner og grunnleggende reiselivsemner er emner som studentene må ha kunnskap om for å gå videre på de fagspesifikke fordypningsemnene.

De fagspesifikke fordypningsemnene bygger på grunnleggende emner i reiseliv, som er komplementære til fellesemnene.

## 5.1 Fellesemner

<b>Emnekode:</b>			
<b>Emne:</b>	<b>Kommunikasjon, formidling og språk</b>	<b>Temaer:</b>	<ul style="list-style-type: none"><li>• Norsk</li><li>• Engelsk</li><li>• IKT og sosiale medier</li></ul>
<b>Poeng:</b>	10		
<b>Arbeidsmengde:</b>	300 timer		
<b>Læringsutbytte</b>			
<b>Kunnskaper</b>			
Kandidaten:			
<ul style="list-style-type: none"><li>• har kunnskap om språket som verktøy for god kommunikasjon, og kjenner til norsk og engelsk fagterminologi innen sitt fagområde</li><li>• har kunnskap om grammatikk, sjangerforståelse samt språklige, stilistiske og grafiske virkemidler i tekst.</li><li>• har kunnskap om relevante dataverktøy som benyttes ved kommunikasjon</li><li>• kjenner til ulike former for prosjektdokumentasjon, avtaler og kontrakter.</li><li>• kjenner til ulike metoder for forhandlinger</li><li>• kan reflektere over kulturelle forskjeller i arbeidsliv og samfunn</li></ul>			
<b>Ferdigheter</b>			
Kandidaten:			
<ul style="list-style-type: none"><li>• kan gjøre rede for kommunikasjon på norsk og engelsk, skriftlig og muntlig, både om generelle og yrkesrettede emner</li><li>• kan gjøre rede for kulturelle forskjeller i all kommunikasjon</li><li>• kan gjøre rede for relevante kommunikasjonsverktøy og medier i kommunikasjonsprosessen</li><li>• kan gjøre rede for oppsett av en agenda og skrive referat fra møter</li><li>• kan gjøre rede for utarbeidelsen av god rapport</li><li>• kan gjøre rede for suksesskriterier for gode presentasjoner og innlegg i ulike fora</li><li>• kan gjøre rede for god instruksjon og veiledning av andre</li><li>• kan gjøre rede for god utarbeidelse av formelle tekster, arbeidsavtaler og kontrakter</li><li>• kan analysere informasjon og anvende denne i ulike sammenhenger</li></ul>			
<b>Generell kompetanse</b>			
Kandidaten:			
<ul style="list-style-type: none"><li>• kan kommunisere på en tydelig og forståelig måte, både i faglige og personlige sammenhenger</li><li>• har kompetanse i effektiv og korrekt kildebruk</li></ul>			



- kan delta i planlegging, gjennomføring og presentasjoner av et prosjekt
- kan representere sin bedrift i møter og befaringer
- kan lede arbeidet med løpende og avsluttende prosjektdokumentasjon
- kan lede og gjennomføre møter med tverrfaglig deltagelse på arbeidsplassen
- kan vurdere eget behov for utvikling av kunnskap, ferdigheter og generell kompetanse

## **Innhold**

### **Norsk:**

- Norsk som kommunikasjonsverktøy, skriftlig og muntlig
- Betydningen av kommunikasjon i arbeids- og samfunnsliv
- Grammatikk, språklige og grafiske virkemidler
- Massemedier
- Mottakerbevissthet
- IKT-verktøy i skriftlig og muntlig kommunikasjon
- Informasjonsinnhenting på norsk
- Kildebruk og referanseteknikk
- Kommentere og vurdere ulike typer tekster
- Formelle skriftlige sjangre
- Resonnerende tekster
- Planlegging, gjennomføring og presentasjon av tverrfaglige prosjekter
- Muntlig kommunikasjon
- Studieteknikk

### **Engelsk:**

- Engelsk som kommunikasjonsverktøy, skriftlig og muntlig
- Engelsk fagterminologi
- Tverrkulturelle emner
- Tekstskaping
- Formell skriving
- Informasjonsinnhenting på engelsk
- IKT-verktøy i skriftlig og muntlig kommunikasjon
- Muntlig kommunikasjon
- Planlegging, gjennomføring og presentasjon av tverrfaglige prosjekter

### **IKT og sosiale medier:**

- Tekstbehandlingsprogram
- Presentasjonsprogram
- Sosiale medier

<b>Arbeidskrav</b>
<ul style="list-style-type: none"><li>• Arbeidsmappen i emnet skal inneholde et antall skriftlige og muntlige oppgaver på norsk, samt et antall skriftlige og muntlige oppgaver på engelsk. Konkret antall og arbeidskravenes innhold presiseres i temaenes gjennomføringsplaner som leveres ut ved semesterstart</li><li>• I tillegg kreves det obligatorisk oppmøte til undervisningen i enkelte temaer. Obligatorisk oppmøte presiseres i gjennomføringsplan som utleveres ved semesterstart</li></ul>
<b>Undervisningsformer (Nett og stedsbasert)</b>
<ul style="list-style-type: none"><li>• Forelesning/undervisning</li><li>• Øvinger</li><li>• Skriftlig arbeid til innlevering</li><li>• Digitale arbeidsformer</li><li>• Veiledning</li><li>• Gruppearbeid</li><li>• Case</li><li>• Nettbasert undervisning (gjelder nettstudenter)</li></ul>
<b>Vurderingsform (Nett og stedsbasert)</b>
<ul style="list-style-type: none"><li>• Mappedvurdering (§4-3 i forskriften). Vurderingsmappa skal inneholde dokumentasjon på obligatoriske aktiviteter, logg og refleksjonsnotat</li><li>• Vurdering etter avsluttet undervisning i emnet, mappevurderingen vektes til 1/3 av emnekarakteren, mens den avsluttende vurderingen vektes til 2/3 av emnekarakteren</li><li>• Emnet kan trekkes ut til lokal eksamen, se §5 i forskriften</li><li>• Eksamensform: Skriftlig eksamen, se vedlegg «Eksamensformer ved Fagskolen Tinus Olsen</li></ul>
<b>Litteraturliste</b>
<b>Norsk</b> Feder, M. & Hoel, A. (2014): <i>Norsk for fagskolen</i> , Oslo, NKI, ISBN: 978-82-562-7328-7 Andersen, E. S., & Schwencke, E. (2012): <i>Prosjektarbeid – en veiledning for studenter</i> , Bærum, NKI, ISBN 978-82-562-7230-3
<b>Engelsk</b> Ytterdal, Marianne Roald (2015). <i>Crossover, New Edition</i> . Oslo. NKI. ISBN: 978-82-562-7375-1

Kompendier utdeles ved temaets oppstart. Relevante internettsider blir oppgitt underveis. Litteraturliste oppdateres ved studiestart.

<b>Emnekode:</b>			
<b>Emne:</b>	<b>Ledelse, Økonomi og Markedsføring</b>	<b>Temaer:</b>	<ul style="list-style-type: none"><li>• Økonomistyring</li><li>• Organisasjon og ledelse</li><li>• Markedsføringsledelse</li></ul>
<b>Poeng:</b>	10		
<b>Arbeidsmengde:</b>	300 timer		

### Læringsutbytte

#### Kunnskaper

Kandidaten:

- har kunnskap om organisasjonsteori, organisasjonskultur, ledelsesteori og motivasjonsteori
- har innsikt i aktuelle lover innenfor LØM-emnet og forstår hvilken betydning disse har for bedriftens arbeidsbetingelser
- har kunnskap om kjøpsatferd og markedsplanlegging
- har kunnskap om sentrale økonomibegreper, bedriftsetablering, enkle kalkyler, lønnsomhetsbetraktninger, budsjettering og regnskapsanalyse
- har erfaringsbasert kunnskap om bransjens økonomiske utvikling og bransjens ledelsesutfordringer

#### Ferdigheter

Kandidaten:

- kan forstå og analysere et regnskap, og kan anvende denne informasjonen for iverksetting av tiltak
- kan utarbeide et budsjett og sette opp enkle kalkyler
- kan utarbeide en markedsplan
- kan gjøre rede for og vurdere menneskelige, arbeidsmiljømessige, etiske og økonomiske utfordringer i lys av gjeldende lovkrav og bedriftens og bransjens behov
- kan kartlegge en bedrifts arbeidsbetingelser, identifisere faglige problemstillinger, utarbeide mål og iverksette begrunnede tiltak
- kan innhente, formidle og presentere faglig informasjon, ideer og løsninger både muntlig og skriftlig

### **Generell kompetanse**

Kandidaten:

- kan innen gitte tidsfrister, alene og i samarbeid med andre planlegge, gjennomføre, dokumentere og levere arbeidsoppgaver og prosjekter innenfor LØM-emnet
- kan kommunisere på en tydelig og forståelig måte, og kan utveksle faglige synspunkter med medarbeidere, kunder og andre interessenter
- har kompetanse i effektiv bruk av IKT, og kan bruke regneark til å løse oppgaver innenfor økonomistyring
- kan utarbeide og følge opp planer
- kan utøve personalledelse og lede medarbeidere
- kan behandle medarbeidere, kunder og andre med respekt
- kan utøve samfunnsansvar og bidra til organisasjonsutvikling

### **Innhold**

#### **Økonomistyring:**

- Aktuelt lovverk innenfor LØM
- Etikk
- Situasjonsanalyse og mål
- Bedriftsetablering
- Kostnads- og inntekstforståelse
- Regnskapsforståelse og regnskapsanalyse
- Budsjettering
- Kalkyler og lønnsomhetsbetraktninger
- Investeringsanalyse

#### **Organisasjon og ledelse**

- Personalledelse og personaladministrasjon
- Ledelsesteori
- Organisasjonsteori/struktur
- Organisasjonsutvikling/endringer
- Motivasjonsteori
- Psykososialt og organisatorisk arbeidsmiljø
- Bedriftskultur

#### **Markedsføring**

- Markedsplan
- Segmentering
- Kjøpsadferd i privat og bedriftsmarked
- Markedsføringsstrategi, konkurransemidler

<b>Arbeidskrav</b>
<p>Gjennomføre obligatoriske innleveringsoppgaver og dokumentere øvrige obligatoriske aktiviteter i arbeidsmappe.</p> <p><b>Obligatoriske arbeidskrav Økonomi:</b></p> <ul style="list-style-type: none"><li>• En oppgave som omhandler regnskapsanalyse</li><li>• En oppgave som gjelder nåverdi</li><li>• En oppgave som gjelder nullpunktanalyse</li><li>• Avsluttende skriftlig prøve som dekker sentrale krav i læreplan</li></ul> <p><b>Obligatoriske arbeidskrav Organisasjon og Ledelse:</b></p> <ul style="list-style-type: none"><li>• Prosjektoppgave med forprosjekt</li><li>• Oppgave om organisasjonsteori</li><li>• Caser som dekker læreplan</li><li>• Avsluttende skriftlig prøve som dekker sentrale krav i læreplan</li></ul> <p><b>Obligatoriske arbeidskrav i Markedsføring:</b></p> <ul style="list-style-type: none"><li>• Case(r) som dekker markedsplan og markedsanalyse</li></ul>
<b>Undervisningsformer (Nett og stedsbasert)</b>
<ul style="list-style-type: none"><li>• Forelesning/undervisning</li><li>• Øvinger</li><li>• Skriftlig arbeid til innlevering</li><li>• Digitale arbeidsformer</li><li>• Veiledning</li><li>• Gruppearbeid</li><li>• Case</li><li>• Nettbasert undervisning (gjelder nettstudenter)</li></ul>
<b>Vurderingsform (Nett og stedsbasert)</b>
<ul style="list-style-type: none"><li>• Mappevurdering (§4-3 i forskriften). Vurderingsmappa skal inneholde dokumentasjon på obligatoriske aktiviteter, logg og refleksjonsnotat</li><li>• Vurdering etter avsluttet undervisning i emnet, mappevurderingen vektes til 1/3 av emnekaraktoren, mens den avsluttende vurderingen vektes til 2/3 av emnekaraktoren</li><li>• Sentralgitt eksamen, se §5 i forskriften</li><li>• Eksamensform: Tverrfaglig eksamen i LØM-fagene, se vedlegg «Eksamensformer ved Fagskolen Tinius Olsen»</li></ul>

### Litteraturliste

#### **Økonomistyring**

Holan og Høiseth (2010): *Økonomistyring*, Bærum, NKI, ISBN: 978-85-627-1436

#### **Organisasjon og ledelse og Markedsføringsledelse**

Hjertnes F. (2014): *Markedsføring, organisasjon og ledelse*, Bergen, Fagbokforlaget,  
ISBN: 978-82-450-1645-1

Relevante internettsider blir oppgitt underveis. Litteraturliste oppdateres ved studiestart.

## 5.2 Grunnleggende reiselivsemner

<b>Emnekode:</b>			
<b>Emne:</b>	<b>Destinasjonsutvikling</b>	<b>Temaer:</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Prosjektledelse</li> <li>• Vertskap</li> <li>• Opplevelsesøkonomi</li> <li>• Bærekraftige forretningsmodeller</li> <li>• Markedsføringskanaler</li> </ul>
<b>Poeng:</b>	15		
<b>Arbeidsmengde:</b>	450 timer		
<b>Læringsutbytte</b>			
<p><b>Kunnskap</b></p> <p>Kandidaten:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• har kunnskap om metodikk for organisering og ledelse av prosjekter som er typisk innen reiselivsbransjen</li> <li>• kunnskap om vertskapets rolle i det helhetlige opplevelsesproduktet og hva som kjennetegner et godt vertskap</li> <li>• Har kunnskap om kulturbegrepet og interkulturell forståelse</li> <li>• har innsikt i relasjonsbygging mellom gjest og vertskap og mellom kollegaer</li> <li>• Har innsikt i reiselivets verdikjede og kundeopplevelsen</li> <li>• Har kunnskap om gjesters behov, motivasjon og holdninger</li> <li>• Har innsikt i segmentering, målgrupper og posisjonering</li> <li>• Har kunnskap om merkevarebygging, markedskommunikasjon, prising og salg</li> <li>• Har kunnskap om digitale distribusjonskanaler og stedsmarkedsføring</li> <li>• Har kunnskap om bærekraft i destinasjonsutvikling</li> <li>• Har kunnskap om reiselivets påvirkning på miljøet</li> <li>• Har kunnskap om digitale kanaler og sosiale medier</li> <li>• Har kunnskap om HMS – arbeidet og gjeldende lover, forskrifter og regler og vertskapets ansvar</li> </ul> <p><b>Ferdigheter</b></p> <p>Kandidaten:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Kan redegjøre for aspekter av god prosjektledelse og reflektere over egen prosjektledelse og justere denne under veiledning</li> <li>• Kan reflektere over vertskapskompetansen i konkrete arbeidssituasjoner</li> <li>• Kan bruke kunnskap om interkulturelle forskjeller og identitet i gjestemøter</li> <li>• Kan reflektere over relasjonsbygging for å skape kontakt og trygghet hos gjestene</li> <li>• Kan utvikle innhold til profileringsmateriell og digital markedsføring</li> <li>• Kan segmentere markedet og definere målgrupper</li> </ul>			

- Kan tilpasse markedets kommunikasjonsmetoder til ulike målgrupper
- Kan planlegge og gjennomføre salgssamtaler, salgsmøter, workshop og messer
- Kan bruke digitale kanaler og plattformer i distribusjon og markedskommunikasjon
- Kan innhente og bearbeide markedsinformasjon og utarbeide markedsplan
- Kan bruke sosiale medier for hele kundeopplevelsen
- Kan gjøre greie for retningslinjene i reiselivsbedrifters HMS-arbeid med spesielt fokus på vertskapets ansvar for gjestens sikkerhet

### **Generell kompetanse**

Kandidaten:

- kan utveksle synspunkter med andre med bakgrunn innenfor prosjektledelse og delta i diskusjoner om hvordan slik ledelse kan utøves
- Kan utveksle synspunkter med aktørene i reiselivet om hvordan opptre korrekt i vertskapsrollen ved å tilpasse adferd til situasjonen
- Kan planlegge og forstå kundens behov i reiselivet
- Kan utveksle synspunkter om verdien av destinasjonssamarbeid
- Kan planlegge og gjennomføre bærekraftige virksomhetsmodeller i reiselivet
- Kan planlegge og gjennomføre markedsføring digitalt, i kampanjer og messer
- Kan utveksle synspunkt med andre om merkevarebygging og ivaretagelse av merkevaren
- Forstår viktigheten av å være tilgjengelig på sosiale medier med kort responstid

### **Innhold**

- Prosjektledelse
  - Typer av prosjekter
  - Organisering av prosjekter
  - Planlegging og oppfølging prosjekter
  - Tids og ressursplanlegging
  - Lønnsomhetsvurdering
  - Kontraktarbeid
- 10 punkts modellen
  - Målanalyse
  - Kartlegg stedskvaliteter
  - Samfunnsanalyse
  - Målgruppeanalyse
  - Valg av posisjon
  - Forankring
  - Identitets- og omdømmekartlegging
  - Handlingsplan



- Organisering og finansiering
- Langsiktig utviklings- og kommunikasjonsarbeid
- Vertskap
  - Vertsksrollen
  - Relasjonsbygging
  - Kulturforståelse
  - HMS, lover og forskrifter
- Opplevelsesøkonomi
  - Kjennetegn for vellykkede opplevelsesvirksomheter
  - Forutsetninger for opplevelsesvirksomhet
  - Opplevelsesdesign
- Bærekraftig virksomhet
  - Økonomisk bærekraft
  - Sosial bærekraft
  - Miljømessig bærekraft
- Markedsføringskanaler
  - Sosiale medier
  - Bransjeplattformer
  - Distribusjonsnettverk

#### **Arbeidskrav**

Arbeidskravene må være bestått for å gjennomføre utdanningen/få avsluttende vurdering.

#### **Undervisningsformer (Nett og stedsbasert)**

- Forelesning/undervisning
- Praktisk
- Case
- Digitale arbeidsformer
- Gruppearbeid
- Nettbasert undervisning (gjelder nettstudenter)

#### **Vurderingsform (Nett og stedsbasert)**

- Mappevurdering (§4-3 i forskriften). Vurderingsmappa skal inneholde dokumentasjon på obligatoriske aktiviteter, logg og refleksjonsnotat
- Vurdering etter avsluttet undervisning i emnet, mappevurderingen vektet til 1/3 av emnekaraktoren, mens den avsluttende vurderingen vektet til 2/3 av emnekaraktoren
- Emnet kan trekkes ut til lokal eksamen, se §5 i forskriften  
Eksamensform: Skriftlig eksamen, se vedlegg «Eksamensformer ved Fagskolen Tinius Olsen

### Litteraturliste

- TIBE Samfunn AS: *10 punktsmodellen, strategisk og kreativ samfunnsutvikling*, ISBN: 978-82-303-2831-6
- Morrison A.M. (2013): *Marketing and Managing Tourism Destinations*, Routledge, ISBN: 9780415672504
- Arild Viken (2016): *Turisme Destinasjonsutvikling*, Gyldendal, ISBN: 978-82-054-6050-8
- Håndbok for reisemålsutvikling*, Innovasjon Norge,  
<https://business.visitnorway.com/no/verktoy/reisemalsutvikling/handbok-for-reisemalsutvikling/>
- Kobro, L.U., Vareide K., Haukeland P.L., Jervan (2013): *Duett eller duell? Reiseliv og lokalsamfunnsutvikling*, Telemarksforskning: TF-rapport nr. 319, ISBN: 978-82-7401-628-6, ISSN: 1891-053X, <http://distriktssenteret.no/wp-content/uploads/2013/09/Rapport-319-Duett-eller-duell-040913.pdf>
- Georg Kamfjord (2019): *Det helhetlige reiselivsproduktet*, Fagspesialisten, ISBN: 9788269141528
- Georg Kamfjord (2016): *Det helhetlige reiselivsproduktet bind 2: destinasjonsledelse*, Fagspesialisten, ISBN: 9788299292931
- Fagressurs: Forskningsinstituttet Etour i Østersund, <https://www.miun.se/etour/ETOUR--Forskning/>
- Kompendier utgitt av Fagskolen Tinius Olsen. Litteraturliste oppdateres ved studiestart av emneansvarlig.*

<b>Emnekode:</b>			
<b>Emne:</b>	<b>Opplevelsesutvikling og entreprenørskap</b>	<b>Temaer:</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Innovasjon</li> <li>• Produkt- og tjenesteutvikling</li> <li>• Entreprenørskap</li> <li>• Digitale opplevelser</li> </ul>
<b>Poeng:</b>	<b>15</b>		
<b>Arbeidsmengde:</b>	450 timer		
<b>Læringsutbytte</b>			
<b>Kunnskap</b>			
Kandidaten:			
<ul style="list-style-type: none"> <li>• Har kunnskap om entreprenørskap og innovasjon i reiselivs- og opplevelsesnæringer</li> <li>• Har kunnskap om entreprenørskap i et samfunnsøkonomisk perspektiv</li> <li>• Har kunnskap om hva som kjennetegner en god ide, ideutvikling og konseptualisering</li> <li>• Kan vurdere attraksjoner og opplevelser i et markedsorientert perspektiv</li> <li>• Har innsikt i å teste og validere idéer eller muligheter i markedet</li> <li>• Har kunnskap om utvikling av forretningsmodeller, forretningsplan og markedsplan</li> <li>• Har kunnskap om forholdet mellom entreprenørskap og innovasjon i reiselivet</li> <li>• Kan definere forholdet mellom entreprenørielle og tradisjonelle ledelsesperspektiver rundt risiko, usikkerhet og muligheter</li> <li>• Kjenner til reiselivsbransjens tradisjoner og egenart i samfunnet, samt digital opplevelsesutvikling</li> <li>• Kan vurdere bærekraftige forretningsmodeller med tanke på virksomhets- og kunde verdi i reiselivet</li> <li>• Har innsikt i en reiselivsbedrifts økonomiske systemer og rapporteringskrav</li> </ul>			
<b>Ferdigheter</b>			
Kandidaten:			
<ul style="list-style-type: none"> <li>• Kan gjøre rede for entreprenørskap i et samfunnsøkonomisk perspektiv</li> <li>• Kan gjøre rede for hvordan en forretningside identifiseres og utvikles</li> <li>• Kan gjøre rede for hvordan utvikling av attraksjoner og opplevelser kan gjøres i et markedsorientert perspektiv</li> <li>• Kan gjøre rede for ulike faktorer som påvirker prosessen fra ide til ny virksomhet</li> <li>• Kan gjøre rede for å validere idéer eller muligheter i markedet</li> <li>• Kan reflektere over effektene av entreprenørskap innenfor reiselivsnæringen</li> <li>• Kan gjøre rede for faglige verktøy for utvikling av forretnings-, og markedsplaner</li> <li>• Kan gjøre rede for bærekraftige forretningsmodeller med tanke på virksomhets- og kunde verdi i reiselivsbransjen</li> </ul>			

- Kan gjøre rede for kvalitet og pris på reiselivsprodukter ut fra etterspørsel og behov
- Kan reflektere over målrettet selvledelse og justere denne under veiledning
- Kan gjøre rede for forholdet mellom entreprenørielle og tradisjonelle ledelsesperspektiver rundt risiko, usikkerhet og muligheter
- Kan reflektere over etiske og moralske utfordringer i reiselivsvirksomhets- og forretningssammenheng
- kan finne og henvise til informasjon og fagstoff om kvalitet og pris på reiselivsprodukter ut fra etterspørsel og behov

### **Generell kompetanse**

Kandidaten:

- Kan utveksle synspunkter med andre basert på kritiske og kreative refleksjoner over hvordan reiselivsbransjen organiserer og skaper verdi, inkludert refleksjon over etiske og samfunnsmessige konsekvenser
- Kan planlegge og gjennomføre tiltak for å øke de ansattes motivasjon med utgangspunkt i gjennomgått teori
- Kan bidra til organisasjonsutvikling og forståelsen av entreprenørskap og innovasjon i en sosial, kulturell og økonomiske sammenheng
- Kan planlegge og gjennomføre endrings-, utviklings- og innovasjonsprosesser
- Kan utveksle synspunkter med andre om betydningen av entreprenørskap og innovasjon i opplevelsesproduksjon
- Kan utveksle synspunkter med andre om ulike forretningsmodeller

### **Innhold**

- Innovasjon
  - Innovasjonsteknikker og -metoder
  - Ideutvikling og kommersialisering
- Produkt- og tjenesteutvikling
  - Ideutvikling
  - Pilotprosjekter
  - Brukerorientering
  - Metoder
- Entreprenørskap
  - Utvikle, etablere studentbedrift
  - Forretningsmodeller
  - Forretningside og utarbeidelse av forretningsplan
- Digitale opplevelser
  - Bygg og landskapsmodellering
  - Digitale presentasjons- og opplevelsesverktøy

<b>Arbeidskrav</b>
<ul style="list-style-type: none"><li>• Gjennomføre obligatoriske innleveringsoppgaver, refleksjonsnotat og dokumentere øvrige obligatoriske aktiviteter i arbeidsmappe</li></ul>
<b>Undervisningsformer (Nett og stedsbasert)</b>
<ul style="list-style-type: none"><li>• Forelesning/undervisning</li><li>• Praktisk øving</li><li>• Digitale arbeidsformer</li><li>• Case</li><li>• Gruppearbeid</li><li>• Prosjektarbeid</li><li>• Skriftlig arbeid til innlevering</li><li>• Nettbasert undervisning (gjelder nettstudenter)</li></ul>
<b>Vurderingsform (Nett og stedsbasert)</b>
<ul style="list-style-type: none"><li>• Mappevurdering (§4-3 i forskriften). Vurderingsmappa skal inneholde dokumentasjon på obligatoriske aktiviteter, logg og refleksjonsnotat</li><li>• Vurdering etter avsluttet undervisning i emnet, mappevurderingen vektet til 1/3 av emnekaraktoren, mens den avsluttende vurderingen vektet til 2/3 av emnekaraktoren</li><li>• Emnet kan trekkes ut til lokal eksamen, se §5 i forskriften</li><li>• Eksamensform: Skriftlig eksamen, se vedlegg «Eksamensformer ved Fagskolen Tinius Olsen</li></ul>
<b>Litteraturliste</b>
<p>Ann-Jorid Pedersen: <i>Opplevelsesøkonomi – kunsten å designe opplevelser</i>, Cappelen Damm akademisk, ISBN: 978-82-023-6737-4</p> <p>Ann-Jorid Pedersen: <i>Opplevelsesbasert verdiskapning</i>, Cappelen Damm akademisk, ISBN: 978-82-024-3723</p> <p>Tale Skjølsvik, Kari Håvåg Voldsund (2016): <i>Forretningsforståelse</i>, Cappelen Damm Akademisk, ISBN: 978-82-024-9065-2</p> <p>Meld. St. (2016-2017): <i>Opplev Norge – unikt og eventyrlig</i>, <a href="https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/meld.-st.-19-20162017/id2543824/">https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/meld.-st.-19-20162017/id2543824/</a></p> <p>Breiby, Monica (2009): <i>Innovasjon i opplevelsesbasert reiseliv – Nasjonale turistveger</i>, <a href="https://www.researchgate.net/publication/322936235_Innovasjon_i_opplevelsesbasert_reiseliv_-_En_sammenligning_av_to_nasjonale_turistveger">https://www.researchgate.net/publication/322936235_Innovasjon_i_opplevelsesbasert_reiseliv_-_En_sammenligning_av_to_nasjonale_turistveger</a></p> <p><i>Kompendier utgitt av Fagskolen Tinius Olsen. Litteraturliste oppdateres ved studiestart.</i></p>

<b>Emnekode:</b>			
<b>Emne:</b>	<b>Reiselivspraksis</b>	<b>Temaer</b>	
<b>Studiepoeng:</b>	<b>20</b>		
<b>Arbeidsmengde:</b>	600 timer		
<b>Læringsutbytte</b>			
<p><b>Kunnskaper</b></p> <p>Kandidaten:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Har kunnskap om lokal kultur og hvordan det påvirker virksomheten i praksisbedriften</li> <li>• Har kunnskap om målrettet kommunikasjon, etiske prinsipper og verdier for å kunne bygge gode relasjoner med kundene</li> <li>• har kunnskap om praksisbedriftens vertskapsfilosofi</li> <li>• har kunnskap om bedriftens forskjellige avdelinger og produkter</li> <li>• har innsikt i sin egen rolle i praktiske kommunikasjonssituasjoner</li> <li>• har innsikt i praksisbedriftens økonomiarbeid</li> <li>• har kunnskap om praksisbedriftens markedsplaner- og strategier</li> <li>• Har kunnskap om organisering av reiselivsnæringen på tvers av virksomheter og kjennskap til ansvar og oppgaver for aktører og samarbeidspartnere</li> <li>• Har innsikt i relevant regelverk, standarder, avtaler og krav til kvalitet som er knyttet til reiselivsnæringen</li> <li>• Har kunnskap om logistikk og service i hotell-, restaurant- og reiselivsnæringen knyttet til det administrative logistikkforløpet, logistikk av varer, utstyr og tjenester</li> <li>• Har kunnskap om relevante faglige verktøy og IKT som benyttes i bransjen</li> <li>• har kunnskap om praksisbedriftens miljøholdning og bærekraftsfokus</li> </ul> <p><b>Ferdigheter</b></p> <p>Kandidaten:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• kan utøve vertskapsrollen i praksis</li> <li>• kan skape opplevelser sammen med gjester</li> <li>• kan bidra i praksisbedriftens praktiske utøvelse av produkt- og tjenesteutvikling</li> <li>• Kan anvende kunnskap i forhold til utøvelse av sin yrkesfunksjon basert på kommunikasjon, etiske prinsipper, verdier og service i reiselivsnæringen</li> <li>• kan bidra i praksisbedriftens konkrete og oppfølgende markedsføringsaktiviteter og markedskommunikasjon digitalt, på sosiale medier og fysiske medier</li> </ul>			

- kan kommunisere med gjester, samarbeidspartnere og kolleger
- kan bidra i praksisbedriftens salgsaktiviteter og i salgssamtaler
- Kan anvende relevante faglige verktøy og elektroniske systemer i sitt arbeide hos praksisbedriften
- Kan kartlegge og identifisere faglige problemstillinger i praksis og behov for å iverksette tiltak
- Kan finne informasjon og fagstoff som er relevant for problemstillinger innenfor reiselivsbransjen

### **Generell kompetanse**

Kandidaten:

- har innsikt i praksisbedriftens rolle og betydning i lokalt reiseliv
- Kan bygge relasjoner og samarbeide med kollegaer og andre faggrupper på tvers av avdelinger, samt med eksterne samarbeidspartnere for å kvalitetssikre og videreutvikle sin kompetanse
- Kan utvikle arbeidsmetoder og tjenester gjennom erfaring, kunnskapsdeling, veiledning og etisk refleksjon på arbeidsplassen
- kan delta i det daglige arbeidet i praksisbedriften
- kjenner bedriftens etiske retningslinjer, personalpolitikk og kultur
- kan identifisere seg med praksisbedriftens merkevare
- kan utveksle synspunkter om bedrifts- og yrkesetiske retningslinjer innenfor HMS

### **Arbeidskrav**

Under oppholdet i praksisbedriften skal studenten gjennomføre et arbeidskrav knyttet til studiets læringsutbyttebeskrivelser som innebærer kartlegging, analyse, konklusjoner og anbefalinger til forbedringer eller innovasjoner som kan forbedre praksisbedriftens drift. Arbeidet skal dokumenteres i en rapport og det skal presenteres for praksisbedrift og skolen.

### **Innhold**

Reiselivspraksis innebærer at studenten skal drive verdiskapende arbeid i en norsk reiselivsbedrift. Under oppholdet skal det utføres et utviklingsorientert læringsarbeid som skal dokumenteres. Rammene for oppholdet defineres av en avtale mellom skolen og bedriften og studenten informeres av et praksisveilederdokument. Underveis gis studenten veiledning og oppfølging fra bedriften og skolen.

### **Undervisningsformer (Nett og stedsbasert)**

- Praktisk øving
- Skriftlig arbeid til innlevering

- Nettbasert veiledning
- Veiledning fra praksisbedriften

#### **Vurderingsform (Nett og stedsbasert)**

- Mappevurdering (§4-3 i forskriften). Vurderingsmappa skal inneholde dokumentasjon på obligatoriske aktiviteter, logg og refleksjonsnotat
- Vurdering etter avsluttet undervisning i emnet, mappevurderingen vektes til 1/3 av emnekaraktren, mens den avsluttende vurderingen vektes til 2/3 av emnekaraktren

#### **Litteraturliste**

- Praksisveileder utarbeidet av skolen
- Rapportmal



### 5.3 Fordypningsemner

<b>Emnekode:</b>			
<b>Emne:</b>	<b>Lokal og regional opplevelsesutvikling</b>	<b>Temaer:</b>	<ul style="list-style-type: none"><li>• Kulturhistoriske opplever</li><li>• Kulinariske opplevelser</li><li>• Aktiv turisme</li><li>• Sti, løype og landskap</li></ul>
<b>Poeng:</b>	<b>20</b>		
<b>Arbeidsmengde:</b>	600 timer		

#### Læringsutbytte

##### Kunnskap

Kandidaten:

- har kunnskap om de lokale og regionale forhold som er grunnlag for utvikling av opplevelsesvirksomhet
- har kunnskap om hvordan kulturminner kan danne grunnlag for utvikling av opplevelsesvirksomhet
- ha kunnskap om hvordan lokal flora og fauna kan gi grunnlag for opplevelsesaktiviteter
- ha kunnskap om hvordan lokal tradisjonsvirksomhet og håndverkstradisjoner kan gi grunnlag for opplevelsesaktiviteter
- Kunnskap om betydningen av lokale kulinariske tradisjoner, produkter og råvarer og mulighetene dette gir i opplevelsesutvikling
- har kunnskap om lokalmatprodusentene, småskaleprodusentene og nisjeprodusentene som finne i Norge.
- ha kunnskap om prinsippene for økologisk produksjon samt kjenne til merkeordningene og reglene for økologiske produkter og økologisk produksjon
- Har kunnskaper om fellesgoder slik som stier, løyper i landskapet og utvikling av disse
- Har kunnskaper om grunneierens og det offentliges rolle i utviklingen av stier og løyper
- Har kunnskaper om ansvar rundt forvaltningen av stier, løyper og landskap
- Har kunnskaper om utvikling, forvaltning og kommersialisere av landskapet i et bærekraftig perspektiv

### **Ferdigheter**

Kandidaten:

- Kan gjøre rede for lokale og regionale forhold som er grunnlag for utvikling av opplevelsesvirksomhet
- Kan gjøre rede for hvordan kulturminner kan danne grunnlag for utvikling av opplevelsesvirksomhet
- Kan gjøre rede for hvordan lokal flora og fauna kan gi grunnlag for opplevelsesaktiviteter
- Kan gjøre rede for hvordan lokal tradisjonsvirksomhet og håndverkstradisjoner kan gi grunnlag for opplevelsesaktiviteter
- Kan gjøre rede for hvordan lokale kulinariske tradisjoner, produkter og råvarer kan danne grunnlag for opplevelsesutvikling
- Kan gjøre rede for lokalmatprodusenter, småskaleprodusenter og nisjeprodusenter som finne i Norge
- Kan reflektere over prinsippene for økologisk produksjon samt kunne gjøre rede for merkeordningene og reglene for økologiske produkter
- Kan gjøre rede for utvikling av fellesgoder slik som stier og løyper i landskapet i et reiselivsperspektiv
- Kan gjøre rede for grunneierens og det offentliges rolle i utviklingen av stier og løyper
- Kan reflektere over ansvar rundt forvaltningen av stier, løyper og landskap
- Kan gjøre rede for utvikling, forvaltning og kommersialisering av landskapet i et bærekraftig perspektiv

### **Generell kompetanse**

Kandidaten:

- kan planlegge og gjennomføre prosjekter innen opplevelsesutvikling i en etablert organisasjon og i en prosjektorganisasjon
- kan utveksle synpunkter med andre om opplevelsesturisme og delta i diskusjoner om utvikling av god praksis

### **Innhold**

#### **Kulturhistoriske opplever**

- Nasjonal og regional historie
- Lokalhistoriske kilder
- Kulturminners betydning
- Historiefortelling

### **Kulinariske opplevelser**

- Økologi
- Lokalmat
- Ren mat
- Miljøperspektivet
- Kulturarv og foredlingsteknikker

### **Aktiv turisme**

- Gårdsturisme
- Arbeidsturisme, turister deltar destinasjonsutvikling
- Eksklusiviteten i Norsk natur
- Nasjonalparker
- Vern
- Jakt og fiske
- Utmarksturisme

### **Sti, løype og landskap**

- Avtalejuss
- Infrastrukturplanlegging og bærekraft
- Merking og informasjon
- Tilrettelegging av naturopplevelser

### **Arbeidskrav**

Gjennomføre obligatoriske innleveringsoppgaver, refleksjonsnotat og dokumentere øvrige obligatoriske aktiviteter i arbeidsmappe

### **Undervisningsformer (Nett og stedsbasert)**

- Forelesning/undervisning
- Praktisk øving
- Digitale arbeidsformer
- Gruppearbeid
- Skriftlig arbeid til innlevering
- Nettbasert undervisning (gjelder nettstudenter)

### Vurderingsform (Nett og stedsbasert)

- Mappevurdering (§4-3 i forskriften). Vurderingsmappa skal inneholde dokumentasjon på obligatoriske aktiviteter, logg og refleksjonsnotat
- Vurdering etter avsluttet undervisning i emnet, mappevurderingen vektes til 1/3 av emnekarakteren, mens den avsluttende vurderingen vektes til 2/3 av emnekarakteren
- Emnet kan trekkes ut til lokal eksamen, se §5 i forskriften
- Eksamensform: Skriftlig eksamen, se vedlegg «Eksamensformer ved Fagskolen Tinius Olsen

### Litteraturliste

Menon Economics for NHO Reiseliv: *Reiselivsnæringens verdi*,

<https://www.nhoreiseliv.no/vi-mener/nyhet/2018/reiselivets-skattebidrag-til-kommunene/>

Klima- og miljødepartementet meld. St. 18 (2015–2016):

*Friluftsliv — Natur som kilde til helse og livskvalitet*,

<https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/meld.-st.-18-20152016/id2479100/>

Fossgard, K og Stensland, S. (2013): *Kompetanse for naturbasert reiseliv* i Tidsskriftet Utmark,

[http://utmark.nina.no/portals/utmark/utmark\\_old/utgivelser/pub/2013-](http://utmark.nina.no/portals/utmark/utmark_old/utgivelser/pub/2013-2/fagfelle/Fossgard%20Stensland%202013%20Utmark.html)

[2/fagfelle/Fossgard Stensland 2 2013 Utmark.html](http://utmark.nina.no/portals/utmark/utmark_old/utgivelser/pub/2013-2/fagfelle/Fossgard%20Stensland%202013%20Utmark.html)

Relevante internettsider blir oppgitt underveis. Litteraturliste oppdateres ved studiestart.

<b>Emnekode:</b>			
<b>Emne:</b>	<b>Bærekraftig reiseliv og reisemålsutvikling</b>	<b>Temaer:</b>	<ul style="list-style-type: none"><li>• Reiseliv og lokalsamfunnet</li><li>• Landskapets integritet</li><li>• Turismen i verden</li><li>• Konkurransedyktighet</li><li>• Gjestetilfredshet</li></ul>
<b>Poeng:</b>	<b>20</b>		
<b>Arbeidsmengde:</b>	300 timer		

### Læringsutbytte

#### Kunnskap

##### *Kandidaten:*

- har kunnskap om tema- og nisjebasert reiseliv
- har kunnskap om næringsstrukturen i lokalt og regionalt reiselivet
- har kunnskap om lokal- befolkning og næringsliv sin betydning for turisme og reiseliv
- Har kunnskap om forskjellige kulturers behov og forventninger til destinasjoner og opplevelser
- har kunnskap om reiselivsnæringens historiske utvikling og plass i dagens samfunn
- har kunnskap om utvikling og drift av kjernevirksomhetene i reiselivet og spesielt om natur- og kulturbaserte opplevelser, attraksjoner og arrangementer
- har kunnskap om helhetlig reisemålsutvikling
- har kunnskap om samfunnsansvar og bærekraftig utvikling av reiselivsforetak og reisemål
- har kunnskap om ledelse og strategi i en reiselivsvirksomhet
- har kunnskap om relevante teorier og metoder innenfor bærekraftig reiseliv
- har kunnskap om begreper som anvendes i reiseliv og turisme
- har kunnskap om utfordringer knyttet til reiselivsbransjen
- har innsikt i egne utviklingsmuligheter innenfor reiselivet
- Har kunnskap om lover og regelverk innenfor reiselivet

#### Ferdigheter

##### *Kandidaten:*

- Kan gjøre rede for tema- og nisjebasert reiseliv
- Kan gjøre rede for lokal- befolkning og næringsliv sin betydning for turisme og reiseliv
- Kan gjøre rede for forskjellige kulturers behov og forventninger til destinasjoner og opplevelser

- Kan gjøre rede for reiselivsnæringens historiske utvikling og plass i dagens samfunn
- Kan gjøre rede for utvikling og drift av kjernevirksomhetene i reiselivet og spesielt om natur- og kulturbaserte opplevelser, attraksjoner og arrangementer
- Kan gjøre rede for helhetlig reisemålsutvikling
- Kan gjøre rede for samfunnsansvar og bærekraftig utvikling av reiselivsforetak og reisemål
- Kan gjøre rede for ledelse og strategi i en reiselivsvirksomhet
- Kan gjøre rede for relevante teorier og metoder innenfor bærekraftig reiseliv
- Kan gjøre rede for begreper som anvendes i reiseliv og turisme
- Kan gjøre rede for utfordringer knyttet til reiselivsbransjen
- Kan gjøre rede for egne utviklingsmuligheter innenfor reiselivet
- Kan gjøre rede for lover og regelverk innenfor reiselivet
- kan reflektere over sin egen utøvelse av jobben i reiselivet og justere denne under veiledning
- kan reflektere over de ulike fagområdene i sammenheng, slik at de kan bruke kunnskaper og ferdigheter fra flere fag på ei bestemt problemstilling
- kan gjøre rede for prosesser innen utvikling av reiselivet
- kan finne og vise til informasjon og fagstoff og vurdere relevansen innenfor reiselivet og offentlig sektor

### **Generell kompetanse**

Kandidaten:

- kan utveksle synspunkt om viktige internasjonale dimensjoner knyttet til sentrale temaer for reiselivsnæringen
- kan planlegge og gjennomføre nye ideer, konsepter eller produkter innenfor reisemålsutviklingen
- kan planlegge og gjennomføre prosjekter alene og eller som deltager i en gruppe innenfor reiselivet og tråd med etiske krav og retningslinjer
- Kan utveksle synspunkt med andre og delta i diskusjoner om utvikling av god praksis innenfor reiseliv og destinasjonsutvikling kunne tenke selvstendig og kritisk
- Kan bidra til organisasjonsutvikling innenfor reiseliv og turisme
- Kan utveksle synspunkt med andre kulturer og deres behov i reiselivet

<b>Innhold</b>
<p><b>Reiseliv og lokalsamfunnet</b></p> <ul style="list-style-type: none"><li>• Kulturell rikdom</li><li>• Samhandling med lokalbefolkningen</li><li>• Jobbkvalitet for reiselivsansatte</li><li>• Lokal livskvalitet og sosiale verdier</li></ul> <p><b>Landskapets integritet</b></p> <ul style="list-style-type: none"><li>• Fysisk og visuell integritet</li><li>• Biologisk mangfold</li><li>• Rent miljø og ressurseffektivitet</li></ul> <p><b>Turismen i verden</b></p> <ul style="list-style-type: none"><li>• Markeder</li><li>• Kulturer</li><li>• Politisk uro</li><li>• Terror, naturkatastrofer og miljø</li></ul> <p><b>Konkurransedyktighet</b></p> <ul style="list-style-type: none"><li>• Økonomisk levedyktige og konkurransedyktige reiselivsdestinasjoner</li><li>• Bidrag til verdensøkonomien</li><li>• Aktører i næringen</li><li>• Sysselsetting</li><li>• Sesongvariasjoner</li></ul> <p><b>Gjestetilfredshet</b></p> <ul style="list-style-type: none"><li>• Trygghet</li><li>• Opplevelseskvalitet</li></ul>
<b>Arbeidskrav</b>
<ul style="list-style-type: none"><li>• Gjennomføre obligatoriske innleveringsoppgaver, refleksjonsnotat og dokumentere øvrige obligatoriske aktiviteter i arbeidsmappe</li></ul> <p>Arbeidskravene må være bestått for å gjennomføre utdanningen/få avsluttende vurdering.</p>
<b>Undervisningsformer (Nett og stedsbasert)</b>
<ul style="list-style-type: none"><li>• Forelesning/undervisning</li><li>• Praktisk øving</li><li>• Digitale arbeidsformer</li><li>• Gruppearbeid</li><li>• Skriftlig arbeid til innlevering</li><li>• Nettbasert undervisning (gjelder nettstudenter)</li></ul>

- Utplassering/praksis

#### Vurderingsform (Nett og stedsbasert)

- Mappedvurdering (§4-3 i forskriften). Vurderingsmappa skal inneholde dokumentasjon på obligatoriske aktiviteter, logg og refleksjonsnotat
- Vurdering etter avsluttet undervisning i emnet, mappedvurderingen vektet til 1/3 av emnekaraktaren, mens den avsluttende vurderingen vektet til 2/3 av emnekaraktaren
- Emnet kan trekkes ut til lokal eksamen, se §5 i forskriften
- Eksamensform: Skriftlig eksamen, se vedlegg «Eksamensformer ved Fagskolen Tinus Olsen

#### Litteraturliste

Odd Jarle Borch og Anniken Førde: *Innovative bygdemiljø – ildsjeler og nyskapingarbeid*, artikkelsamling, ISBN: 978-82-450-0991-0

Innovasjon Norge (2010): *Håndbok for reisemålsutvikling*,  
[https://www.innovasjon norge.no/contentassets/8fd051daffbe49e5b7b64f2b3760d6f3/in\\_ha ndbok\\_final\\_online\\_191115.pdf](https://www.innovasjon norge.no/contentassets/8fd051daffbe49e5b7b64f2b3760d6f3/in_ha ndbok_final_online_191115.pdf)

Jørgensen S., Tynes Pedersen L. J. (2015): *Bærekraftige forretningsmodeller. Hva, hvorfor og hvordan?*, Magma, <https://www.magma.no/barekraftige-forretningsmodeller>

Fayos-Solà E., Cooper C (2018): *The Future of Tourism: Innovation and Sustainability*, Springer, ISBN: 978-3-319-89941-1

Innovasjon Norge (2018): *Nøkkeltall for norsk turisme 2017*,  
[https://res.cloudinary.com/simpleview/image/upload/v1/clients/norway/N\\_kkeltall\\_for\\_nor sk\\_turisme\\_enkelt sider\\_NY\\_VERSJON\\_2017\\_5cb226fe-05b7-4e3c-87c7-56003cf87eff.pdf](https://res.cloudinary.com/simpleview/image/upload/v1/clients/norway/N_kkeltall_for_nor sk_turisme_enkelt sider_NY_VERSJON_2017_5cb226fe-05b7-4e3c-87c7-56003cf87eff.pdf)

Fredman, P., Tyrväinen L. (2010). *Frontiers in Nature-Based Tourism i Scandinavian Journal of Hospitality and Tourism*, 10(3), 177-189. <https://doi.org/10.1080/15022250.2010.502365>

Margaryan L, Stensland S. (2017): *Sustainable by nature? The case of (non)adoption of eco-certification among the nature-based tourism companies in Scandinavia in Journal of Cleaner Production*, volume 162, pp. 559-567, <https://doi.org/10.1016/j.jclepro.2017.06.060>

Relevante internettsider blir oppgitt underveis. Litteraturliste oppdateres ved studiestart.



<b>Emnekode:</b>			
<b>Emne:</b>	<b>Hovedprosjekt</b>	<b>Temaer:</b>	
<b>Poeng:</b>	10		
<b>Arbeidsmengde:</b>	300 timer		

## Læringsutbytte

### Kunnskap

#### Kandidaten:

- har kunnskap om hvordan man skriver en rapport om et prosjekt
- har særskilte kunnskaper om et selvvalgt tema med en problemstilling innenfor fordypningen
- har kunnskap om hvordan man innhenter informasjon om tema for et hovedprosjekt
- har kunnskap om sammenhengen mellom teori og praksis
- kan vurdere eget prosjekt i forhold til gjeldende normer og krav
- kjenner til bransjen/yrker som er knyttet til tema i hovedprosjektet

### Ferdigheter

#### Kandidaten:

- kan gjøre rede for valg av tema for hovedprosjekt
- kan identifisere, kartlegge og vurdere en faglig problemstilling
- kan delta i teamarbeid, planlegge, kommunisere og presentere prosjektarbeid og resultat
- kan skrive en rapport om et prosjekt
- kan drøfte sammenhengen mellom teori og praksis
- kan reflektere over eget prosjekt og justere dette under veiledning av fagfolk
- kan finne og henvise til informasjon og fagstoff for å vurdere relevansen til en problemstilling i et prosjekt

### Generell kompetanse

#### Kandidaten:

- kan planlegge og gjennomføre et prosjektarbeid alene og som deltaker i gruppe i tråd med formelle og etiske krav og retningslinjer
- har utviklet en bevissthet rundt prosjektarbeid og kan fordype seg i tema som danner grunnlag for prosjektet, samt tenke kreativt og nyskapende
- kan utføre et prosjektarbeid i tråd med bedrifter eller arbeidsgivers behov
- kan utveksle synspunkter med andre i team eller bedrift og delta i diskusjoner om utvikling av et prosjekt

<b>Innhold</b>
<ul style="list-style-type: none"><li>• Planlegge, styre og gjennomføre et prosjekt</li><li>• Teamarbeid, kommunisere og presentere prosjektarbeid</li><li>• Utvikle og dokumentere produkter, produksjonsprosesser eller tjenester</li><li>• Bruke erfaringer, kunnskaper, ferdigheter og holdninger</li><li>• Fordype seg i det aktuelle fagfeltet for å løse prosjektoppgaven</li><li>• Tilegne seg ny kompetanse</li><li>• Utvikle kreativitet og nytenkning</li></ul>
<b>Arbeidskrav</b>
<ul style="list-style-type: none"><li>• Hovedprosjektet skal gjennomføres i 3. og 4. semester.</li><li>• Frist for innlevering av prosjektet med all dokumentasjon er satt i studiets aktivitetsplaner.</li><li>• Disse krav må overholdes for å få avsluttende vurdering, og lov til å ta eksamen i emnet.</li></ul>
<b>Undervisningsformer (Nett og stedsbasert)</b>
<ul style="list-style-type: none"><li>• Prosjektarbeid</li><li>• Digitale arbeidsformer</li><li>• Veiledning</li></ul> <p>Gruppene står selv ansvarlig for gjennomføringen av prosjektet. Rollen til lærergruppen er å veilede gruppene og den enkelte, valg/beslutningen må gruppa eller den enkelte selv ta. Eksterne krefter og andre lærere kan også benytte ved behov.</p>
<b>Vurderingsform (Nett og stedsbasert)</b>
<ul style="list-style-type: none"><li>• Mappevurdering (§4-3 i forskriften). Vurderingsmappa skal inneholde dokumentasjon på obligatoriske aktiviteter, logg og refleksjonsnotat</li><li>• Vurdering etter avsluttet undervisning i emnet, mappevurderingen vektet til 1/3 av emnekaraktaren, mens den avsluttende vurderingen vektet til 2/3 av emnekaraktaren</li><li>• Eksamen, se §5 i forskriften.</li><li>• Obligatorisk tverrfaglig prosjekteksamen</li><li>• Eksamensform: Hovedprosjekteksamen, se vedlegg «Eksamensformer ved Fagskolen Tinius Olsen»</li></ul>

### Litteraturliste

Studentene må selv finne frem til aktuell og relevant litteratur på det aktuelle feltet.

## 6.0 Vedlegg

### 6.1 PC –krav

Studiet legger til rette for bruk av egen bærbar PC som skal brukes både på skolen og hjemme. Den skal kjøpes inn slik at du har den med første skoledag. WIFI er i hele bygget. I undervisningen benyttes programmer som stiller store krav til PC.

#### Kravspesifikasjoner til PC (anbefales):

- Min. 15" skjerm
- 64 bit operativsystem (**Windows 10**)
- CPU 2,5 GHz
- 8 GB DDR3 minne
- VGA- eller HDMI-utgang
- Trådløst grensesnitt
- Harddisk kapasitet på minimum 500 GB
- Numerisk tastatur

#### Ekstra utstyr (anbefales):

- Minnepinne
- Datamus

#### Nettstudenter må i tillegg ha:

- Webkamera
- Headset med mikrofon og USB tilkobling

#### Kun Windows-baserte PC-er grunnet fagprogrammer!

### 6.2 Krav til dataprogrammer

Studenten har ansvar for å skaffe følgende programmer:

- MS Office 365  
Som student kan du installere Office 365 kostnadsfritt fra It's Learning (gjelder kun Word, Excel, PowerPoint, Outlook). Installasjon er mulig ved skolestart.
- Informasjon om andre fagrelaterte programmer kommer ved skolestart.

Det tas forbehold om endringer.

### 6.3 Eksamensformer ved Fagskolen Tinius Olsen

#### *Skriftlig eksamen*

Skriftlig eksamen som gjennomføres i løpet av fem klokketimer, det kan innrømmes utvidet tid i henhold til §5-4 i Forskrift om opptak, studier og eksamen ved Fagskolen Tinius Olsen (heretter omtalt som forskriften). Tillatte hjelpemidler defineres av emnet som skal vurderes.

**Vurdering:** Gradert karakterskala A-F, der A er beste karakter og F er ikke bestått.

#### *Skriftlig sammensatt eksamen*

Denne eksamen går over tre dager, og avvikles slik:

- Det avsettes to dager til planlegging og produksjon. Produksjonsdelen leveres ut kl. 09.00 første dag, og besvarelsen på produksjonsdelen skal leveres innen kl. 15.00 den andre dagen.
- Eksamen avsluttes tredje dag med en tverrfaglig dokumentasjonsdel, som er en skriftlig prøve.

**Vurdering:** Gradert karakterskala A-F, der A er beste karakter og F er ikke bestått.

#### *Muntlig sammensatt eksamen*

Denne eksamen går over tre dager, og avvikles slik:

- Det avsettes to dager til planlegging og produksjon. Produksjonsdelen leveres ut kl. 09.00 første dag, og besvarelsen på produksjonsdelen skal leveres innen kl. 15.00 den andre dagen.
- Eksamen avsluttes tredje dag med en muntlig høring basert på produksjonsdelen.

**Vurdering:** Gradert karakterskala A-F, der A er beste karakter og F er ikke bestått.

#### *Tverrfaglig eksamen i LØM-fagene*

Emnet som omfatter de tre LØM-fagene (organisasjon og ledelse, markedsføringsledelse og økonomistyring) avsluttes med en tverrfaglig eksamen, ref. §5-1 i forskriften. Dette utgjør en del av mesterutdanningen i de fagområdene det finnes mesterbrevordning.

Eksamen går over tre dager, og avvikles slik:

- Det avsettes to dager til planlegging og produksjon. Produksjonsdelen leveres ut kl. 09.00 første dag, og besvarelsen på produksjonsdelen skal leveres innen kl. 15.00 den andre dagen.
- Eksamen avsluttes tredje dag med en tverrfaglig dokumentasjonsdel, som er en skriftlig prøve.

**Vurdering:** Gradert karakterskala A-F, der A er beste karakter og F er ikke bestått.

### *Hovedprosjekteksamen*

Et hovedprosjekt som avsluttes med en tverrfaglig prosjekteksamen som består av et individuelt oppsummeringsnotat og en muntlig eksaminasjon. Det gis en samlet karakter.

Karakteren fastsettes på grunnlag av:

- En skriftlig del, et eget oppsummeringsnotat fra prosjektgjennomføringen
- En muntlig del, en samtale med sensor og faglærer med utgangspunkt i prosjektrapporten og oppsummeringsnotatet.

**Vurdering:** Gradert karakterskala A-F, der A er beste karakter og F er ikke bestått.

### *Emneoppgave*

Eksamensform består av en emneoppgave.

Emneoppgave skal inkludere:

- Innledning
- Teoridel
- Drøfting/etisk refleksjon
- Konklusjon/avslutning
- Litteraturoversikt
- Vedlegg
- Refleksjonsnotat

**Vurdering:** Gradert karakterskala A-F, der A er beste karakter og F er ikke bestått.